

DOBA seniorů

Č. 9 / ROČNÍK V ZÁŘÍ 2009 12 Kč

Cena v předplatném 9 Kč

PŘEDČASNÉ VOLBY:

**Předseda RS ČR
zve na besedy**

str. 3

**Kolik budeme
platit za teplo?**

str. 8

**Sestřička žije
pro nemocné**

str. 7

**KC Vltavská chystá NOVOU
PREMIÉRU**

str. 26

**Eva Pilarová
bude mít
OSLAVU
PADESÁTIN**

str. 16

**SOUTĚŽ
O VÝLET
za tokajským**

str. 11

PRAVIDELNÁ VELKÁ KŘÍŽOVKA A DALŠÍ SOUTĚŽE O HEZKÉ CENY!

O SPOLUPRÁCI S ASOCIACÍ KRAJŮ

V úterý 21. července na Krajském úřadě Jihomoravského kraje přijal předseda Asociace krajů ČR a hejtman Jihomoravského kraje Michal Hašek předsedu Rady seniorů ČR Zdeňka Pernese a 1. místopředsedu RS ČR Oldřicha Pospíšila. Účelem setkání bylo dohodnout konstituování krajských orgánů Rady seniorů a zejména konkrétní formy spolupráce obou orgánů. Šlo o důležitou schůzku, právě kraje jsou totiž těmi orgány samosprávy, které rozhodují o dostupnosti a kvalitě zdravotní péče, rozvoji sociálních služeb, dostupnosti kulturních památek ve vlastnictví kraje, o tarifech krajské dopravy a v neposlední řadě také o financování bezplatných poraden pro seniory. Kraje jsou těmi orgány, které mohou a měly by podpořit výstavbu domů s pečovatelskou službou, výstavbu malometrážních bytů. Kraje jsou těmi orgány, které mohou významně podpořit společenské, kulturní a sportovní aktivity seniorských organizací. Krajské samosprávy jsou tedy pro spokojený život seniorů velmi důležité. Během setkání se i proto hovořilo také o připravovaném jihomoravském projektu seniorpasů, které by, podobně jako tzv. rodinné pasy, umožnili seniorům čerpání určitých služeb a nákup vybraného zboží se slevou. Rada seniorů má zájem na rozšíření projektu i do jiných krajů a také o případné smluvní zajištění podobné služby i v sousedních

zemích podle příkladu rodinných pasů, které platí také v Rakousku. Jednání bylo velmi vstřícné, hejtman Hašek náměty a požadavky Rady seniorů nejen podpořil, ale jejich realizaci doporučil právně zajistit ve smlouvě o spolupráci. Významný dokument bude podepsán na zářijovém zasedání Asociace krajů ČR. Hlavní body, které by podle účastníků jednání za RS ČR měl obsahovat, jsou:

❶ Za účelem zabezpečení spoluúčasti seniorů na rozhodování koncepčních záležitostí týkajících se podmínek života starobních důchodců bude Asociace krajů ČR prosazovat rozšíření krajských orgánů Rady seniorů ČR do všech krajů. Tyto orgány budou připomínkovým místem krajských samospráv.

❷ Asociace krajů bude po vzoru Jihomoravského kraje rozšiřovat institut tzv. „Senior Pasu“ do všech krajů v České republice.

❸ Jednotlivé krajské úřady zajistí v dostatečném počtu odběr periodika Doba seniorů ve všech Domovech pro seniory v působnosti kraje a také pro seniory navštěvující krajský úřad.

❹ Každý kraj bude finančně podporovat aktivity organizované organizacemi Rady seniorů pro společenské, kulturní a sportovní vyžití seniorů. A to na základě konkrétního plánu každoročně

Jednání představitelů RS ČR s předsedou AK ČR a jihomoravským hejtmánem Michalem Haškem (vlevo) o spolupráci vedlo ke konkrétním výsledkům.

předkládaného Radou seniorů Asociaci krajů.

❺ Asociace krajů uváží finanční podporu organizací Rady seniorů, a to na úrovni 5 Kč za každého starobního důchodce žijícího v kraji. Prostředky budou rozdělovány jednotlivým členským organizacím dle jejich koordinované působnosti ve prospěch generací třetího a čtvrtého věku.

❻ Hejtmáni krajů převezmou záštitu, respektive zorganizují ve spolupráci s Radou seniorů ČR oslavy Mezinárodního dne seniorů v rámci kraje.

❼ Asociace krajů ČR a Rada seniorů ČR připraví společný internetový portál pro seniory.

(zp, red, foto: JMK)

Stát jen jako dojná kráva?

Tak už je to tady i oficiálně. Zaznělo to i v pořadu Otázky Václava Moravce, který většinou kromě exhibic svého stále sebestřednějšího moderátora nepřináší nic nového. Přítomní diskutéri se nechali slyšet, že česká polistopadová ekonomika je ve slepé uličce. Ekonom Zelený situaci přirovnal k hotelu, který si zvykl lehce žít z přítomnosti velkého cirkusu. Cirkus ale najednou odjel a zavládl úpadek, zmatek a bezradnost, protože s ničím podobným se nepočítalo. Zvládnutí naší krize bude o to těžší, protože potřebné páky má v rukou především zahraniční kapitál. Bývalý ministr Rusnok debatu obohatil o zjištění, že „kupónovka“ zřejmě nebyla to ořechové... Chyb se nadělalo skutečně mnoho. Třeba Transparency International, která se zabývala privatizací vodárenských společností v Praze, Ostravě, Zlínu a Kroměříži

přišla nyní se zjištěním, že byla nevýhodná a obce při ní přišly o téměř 9 miliard korun... Jsme k podobným zprávám už apatičtí. Už jsme si zvykli, že to či ono bude ČR (tedy nás všechny) stát tolik a tolik peněz. Nejde jen o pověstné tunely. Z veřejných prostředků se mj. platí i prohrané arbitráže, rozhazovačné MS v Liberci, předražené stavby dálnic, propagace olympiády v Praze či další megalomanské projekty. V konečném důsledku z kapsy všech jdou i provize za různé zakázky. Miliony stojí neschopnost. Třeba připravit kvalitní podklady pro dotace z EU. Už jsme si zvykli, že i tady za to většinou nikdo nemůže. Jako by nikdo nerozhodoval a nikdo nepodepisoval. Chyby neuměteli i podrazy vychytralců platíme všichni. Stát by měl prostě jen tíše a nečinně přihlížet a platit. Tak tomu ostatně už mnohdy je. Nikoli česká, ale švýcarská policie odhalila podivná konta českého multimilionáře v tamních bankách. Nikoli PČR, ale britský Scotland

Yard řeší kauzu kolem skandální korupce v Karibiku, do které je jako jeden z hlavních aktérů zapletena i česká J&T Banka. V ČR je nejen v těchto případech stále klid po pěšině. O to hlasitější je bédování, že veřejný sektor nemá peníze. Bubnuje se na poplach, že v době krize se musí výrazně šetřit a to také v sociální oblasti. Aby se prý třeba nemusely v budoucnu škrtat starobní důchody. Jako zachránci se v předvolební kampani paradoxně stylizují i politici, kteří současný stav ekonomiky a korupční prostředí v ČR umožnili. Nespokojence se stavem věcí, kteří volají po větší aktivitě, kárají a poučují, že v zájmu svobody vše usměrňujícího trhu je třeba vliv státu a jeho případné regulační zásahy zcela vyloučit. Stát by měl být asi dál jen hloupou dojnou krávou. Transparency International k případu vodáren uvedla, že se postupovalo podle modelu který „zestátňuje náklady a privatizuje zisky“. Jímá mě hrůza jen při pomyslení, že tohle někteří politici experimentátoři chtějí v ČR prosadit i v rámci reformy důchodového systému.

František VONDERKA

Pozvánka na předvolební kulaté stoly

Zdeněk
PERNES

Vážení přátelé,

výsledky předčasných parlamentních voleb 9. a 10. října 2009 budou pro seniory velmi důležité. Jak jste již byli informováni v posledním čísle Doby seniorů,

pořádá Rada seniorů ČR krajské předvolební kulaté stoly. Půjde o významná setkání s kandidáty na poslance, na kterých budete informováni o volebních závazcích jednotlivých politických stran pro seniorskou populaci. Tyto informace jsou pro odpovědné a uvážlivé volební rozhodnutí nez-

**PŘEDČASNÉ
VOLBY**

bytné. Svolavatelem jsou krajské rady seniorů, každý kulatý stůl bude moderovat předseda Rady seniorů osobně, přijdeme s konkrétními informacemi o volební podpoře politických stran programové orientaci Rady seniorů přijaté na 1. sjezdu. Současně budeme také informovat o konkrétní odpovědnosti politiků za spokojený život seniorů v uplynulém funkčním období poslanecké sněmovny. Kromě kandidátů na poslance a krajských představitelů politických stran se krajských kulatých stolů zúčastní též hejtmani, respektive volení zástupci krajských samospráv.

Vážení přátelé,

těším se na osobní setkání s Vámi, na Vaše dotazy, názory a požadavky. A to ve dnech:

- 9. září** v 15:00 hod. na Krajském úřadu Moravskoslezského kraje, Třída 28 října 117, Ostrava, zasedací síň KÚ,
- 15. září** ve 14:00 hod. na Magistrátu statutárního města Zlína, Náměstí míru 12, velká zasedací síň,
- 17. září** ve 14:00 hod. v sále Břetislava Bakaly (Bílý dům), Žerotínovo náměstí 6, Brno
- 18. září** v 9:30 hod. v kongresovém sále Krajského úřadu Kraje Vysočina, Žižkova 57, Jihlava,
- 24. září** od 15:00 hod. Hradec Králové, Československé armády 300, Adalbertinum,
- 29. září** v 11 00 hod. Magistrát hl.m.Prahy, Mariánské nám 2, Praha 1, velká zasedací síň,
- 30. září** ve 14:00 hod. na Krajském úřadu Plzeňského kraje, Škroupova 18, Plzeň, zasedací síň KÚ,
- 1. října** v 17:00 hod. v Teplicích, U Císařských lázní 4 v divadle Krušnohorský maskaron

Zdeněk PERNES, předseda RS ČR

OCENĚNÍ NEJEN ZA LITERATURU

Ve dnech 3. - 6. září se bude konat POLABSKÝ KNIŽNÍ VELETRH 2009, již 6. ročník výstavy pro všechny milovníky krásných knih a literatury. Jde po Praze o druhou největší knižní výstavu u nás, která je doplněna autogramiádami autorů, autorským čtením a dalšími zajímavými doprovodnými akcemi.

Každoročně je na Polabském knižním veletrhu udělována Cena za mimořádný přínos pro českou literaturu. V roce 2007 byla udělena básníkovi Jiřímu Žáčkovi, za rok 2008 ji získala spisovatelka Marie Kubátová. Pro rok 2009 bude Cena Polabského knižního veletrhu za mimořádný přínos pro českou literaturu udělena spisovateli Jiřímu Stránskému.

Stránský, mezi jehož příbuzné patří vedle předválečného předsedy vlády Malypetra i zakladatel českého skautingu A. B. Svojsík, se narodil 12. srpna 1931. Studoval gymnázium, měl maturovat

v roce 1950, byl však ze školy těsně před maturitou z politických důvodů vyloučen. Živil se pak manuálně, později nastoupil do tiskového oddělení pražského propagačního podniku, kde pracoval až do odvodu do lidové armády k PTP útvarům. V lednu roku 1953 byl zatčen a obviněn z velezrady. Za vykonstruovaný zločin byl totalitní justicí odsouzen na osm let vězení. Ve vězení prošel několika pracovními

tábory včetně jáchymovských uranových dolů. Ve vazbě se setkal s katolickými spisovateli, což jej podnítilo ke psaní. Mj. napsal i předlohu k úspěšnému televiznímu seriálu Zdivočelá země. Po propuštění se živil jako kopáč u Vodních staveb, od roku 1965

pracoval u Benziny, při této práci externě spolupracoval jako asistent s filmovým studiem Barrandov. Publikovat svá díla ale mohl až po roce 1989, kdy také působil i jako předseda Českého centra mezinárodního PEN klubu. Po roce 1989 napsal díla jako Aukce, což je pokračování Zdivočelé země, které končí rokem 1989, Přelet, Tichá pošta, Povídky pro Klárku či Stařec a smrt. Ocenění převzme hned v první den výstavy krátce po desáté hodině, následovat bude autogramiáda.

Na veletrhu v Lysé nad Labem budou zastoupeni i organizovaní senioři. Výstavní stánek Severočeské krajské rady SD ČR, propagující úspěšnou akci „Senioři k počítačům“ naleznete v 1. poschodí v levém koutu haly. (red)

STAROBNÍ DŮCHODY ROSTOU, ALE...

Průměrná výše starobního důchodu činila k 30. červnu 10 006 korun. Nejnižší možný důchod, který může člověk v Česku dostat, činí 2940 korun. Rekordní, nejvyšší důchod je nyní 92 000 Kč. „Přesnou výši nejnižšího skutečně vypláceného důchodu ale ze statistik nelze zjistit, protože se může jednat i o tzv. dílčí důchody,“ uvedl mluvčí České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) Kamil Vařeka.

I přesto, že příjmy českých důchodců nominálně postupně stoupají, jejich ekonomická situace není zrovna růžová. O tom, že důchody často nestačí k pokrytí základních potřeb a neumožňují důstojné stáří, jsou podle průzkumu agentury STEM přesvědčeny asi dvě třetiny obyvatel ČR.

Ještě kritičtější jsou k výši důchodů ti, kdo je pobírají. Přes tři čtvrtiny důchodců v průzkumu uvedlo, že důchod je tak nízký, že nestačí pro uspokojení jejich základních potřeb. Podobně vyzněl také průzkum o seniorech, zadaný ministerstvem školství.

Doba seniorů v této souvislosti požádala předsedu RS ČR Zdeňka Pernese o krátké hodnocení zveřejněných údajů.

Podle nejnovějších údajů ČSSZ průměrný důchod v ČR o šest korun přesáhl hranici deset tisíc Kč. Co tomu říkáte?

„Žádná sláva to není, i v této těžké době má průměrná hrubá mzda letos dosahovat 24 100 Kč. Relace průměrné penze k průměrné mzdě, podle které se sociální postavení důchodce měří, tedy meziročně vzroste ze 39,8 na 41,5 procentního bodu. V okolních zemích jsou na tom důchodci až o 12 procentních bodů lépe. A relace průměrné penze k průměrné čisté mzdě meziročně vzroste

ze 49,1 % na 53 %. V tomto ukazateli jsou na tom důchodci z okolních zemí až o třetinu lépe. Navíc je třeba vidět, že 53 % českých důchodců na průměrný důchod nedosahuje, že čtyři tisíce důchodců má penzi nižší než 3 000 Kč, že dvanáct a půl tisíce důchodců má nižší penzi než 4 000 Kč a že dvacet jedna tisíc důchodců má penzi nižší než 5 000 Kč. A za tyto prostředky se v České republice žije těžko. Na druhé straně je třeba vidět, že již 211 000 důchodců má penzi vyšší než 12 000 Kč.“

Ačkoli důchody nominálně rostou, téměř polovina lidí si podle jednoho výzkumu myslí, že zajistit si dnes z penze bydlení a základní živobytí je těžší než před pěti léty. Jaký je Váš názor založený na faktech?

„Hovoříte asi o pražských seniorrech bydlících v nájemních bytech, kde valorizace penzí skokový růst nájemného a dalších služeb souvisejících s bydlením zdaleka nevykryvá. Náklady na bydlení osaměle žijících seniorů, nebo seniorů s nízkými penzemi dosahují až 80 % příjmů. Na obživu a ošacení pak opravdu zbývá velmi málo. Přitom v nájemních by-

13. srpna se konalo mimořádné zasedání Celostátního výboru Klubu seniorů ČSSD, věnované evropskému sociálnímu modelu. Po úvodních slovech eurokomisaře Vladimíra Špidly a Zdeňka Škromacha vystoupili i předseda Rady seniorů ČR Dr. Zdeněk Pernes, který zejména upozornil na problém valorizace penzí pro rok 2010, a předseda Svazu důchodců ČR Ing. Oldřich Pospíšil, který si ve svém vystoupení mimo jiné, posteskl, že u nás není ministerstvo pro seniory. Místopředseda ČSSD Zdeněk Škromach ve svém projevu rovněž citoval z volebního programu ČSSD: Důchody budou státem garantovány ve výši 55 % čisté mzdy. Z výnosů elektrárenské společnosti ČEZ vyplatíme mimořádný tzv. 13. důchod. Zavedeme minimální důchod pro samostatně žijícího důchodce ve výši 1,2násobku životního minima. Podpoříme stacionáře pro seniory a sociální služby neústavního typu...

(text a foto:zh)

tech v Praze žije 89 000 seniorů, z toho 38 000 u soukromých pronajímatelů. Skokový růst činí má pokračovat i v příštím roce, o navýšení penzí ale rozhodnuto není. Při osmi tisícových nákladech na bydlení je i desetitisícová penze nedostatečná.“

I nové údaje ČSSZ potvrzují dlouhodobou pravdu, že nižší penze pobírají v ČR dlouhodobě ženy, letos v průměru asi o dva tisíce korun. Podle statistik ČSSZ je průměrný měsíční důchod mužů 11 137 Kč a žen 9117 Kč. Do příjmů seniorů se tak promítá skutečnost, že ženy v Česku vydělávají asi o čtvrtinu méně než muži. Smutné je, že takový rozdíl v příjmech přitom patří k jednomu z největších v celé Evropské unii. Důvodem je, že ženy obvykle pracují v hůře ohodnocených profesích. Výši penze navíc snižuje i rodičovská dovolená, která se sice započítává do nároku na penzi, pojistné se za ni ale neodvádí.

JAKÉ JSOU DŮCHODY V ČR

výše důchodu (v Kč)	počet lidí
1–4999	23 144
5000–9999	778 065
10 000–14 999	685 100
15 000–19 999	15 529
20 000–29 999	1 580
30 000–39 999	55
40 000–69 999	12
70 000–92 000	2
Stav k 31. 3. 2009	(Zdroj: ČSSZ)

Důchody se pravidelně zvyšují a loni vzrostly kvůli vysoké inflaci dokonce dvakrát. Letos se ale na rozhodnutí, zda a kolik dostanou penzisté od ledna přidáno, teprve čeká. Vláda musí o valorizaci důchodů rozhodnout do konce září. To znamená, že tak musí ještě učinit přechodný úřednický Fischerův kabinet. Podle zákona se penze od ledna musí zvednout, pokud třetína růstu reálných mezd v roce 2008 a růst cen mezi loňským srpnem a letošním

červencem v součtu přesáhne dvě procenta. I když této hodnoty nebylo dosaženo, Ministr práce a sociálních věcí Petr Šimerka přesto navrhne vládě, aby se důchody od ledna zvýšily o dvě procenta. Zřejmě vychází z toho, že spotřební koš důchodcovské rodiny má poněkud odlišné složení a je v něm více nákladových položek, které rostou rychleji než průměrná inflace. Důchodci by si polepšili zhruba o dvě stě korun měsíčně. Zda si důchodci skutečně o tuto částku polepší, musí ovšem rozhodnout celá úřednická vláda. Jak rozhodne je ovšem nejasné. Ministr financí Eduard Janota chce v rámci svého návrhu úspor ve státním rozpočtu důchody naopak zmrazit, aby tak snížil očekávaný rekordní rozpočtový schodek cca 235 miliard korun o několik miliard. Se zmražením penzí ovšem nesouhlasí sociální demokraté. „Ke zvýšení penzí by mělo určitě dojít, i pokud není spl-

něna podmínka růstu mezd a cen,“ řekl místopředseda ČSSD Zdeněk Škromach. Podle něj už loni došlo k propadu reálných důchodů a pokud by nedošlo k pravidelné valorizaci, propad by se zvýšil. Obdobně se vyjadřují i představitelé KSČM i někteří politici KDU-ČSL.

ODS se naopak ke zvyšování penzí staví zdrženlivě. Podle exministra Nečase je třeba zjistit, jak by se vyvíjel poměr mezi průměrnou penzí a průměrnou mzdou. Důchody byly v posledních dvaceti letech v lednu valorizovány každoročně. Jedinou výjimkou byl rok 2002.

(fav)

A JAKÉ JSOU PRŮMĚRNÉ MZDY?

Průměrná mzda vzrostla v prvním čtvrtletí 2009 proti stejnému období loňského roku o 534 korun na 22 941 Kč. Češi tak meziročně brali o 2,4 procenta více. Po odečtení inflace se mzda zvýšila o tři desetiny procenta. Číslo průměrné mzdy je velmi zkreslující, protože je deformováno velmi vysokými platy manažerů. Většina lidí v Česku na průměrnou mzdu nedosahuje. A jak na tom podle statistik jsou některé vybrané obory?

obor	průměrná mzda
peněžnictví, pojišťovnictví	53 987
informační a komunikační technologie	45 516
výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla	39 420
ubytování, stravování, pohostinství	11 721
administrativní činnost	14 957
zemědělství, lesnictví, rybářství	15 840

(zdroj: ČSÚ)

V podnikatelské sféře se průměrná mzda zvýšila o 465 Kč (2,0 %) na 23 483 Kč, reálná mzda poklesla o 0,1 procenta. V této oblasti pracuje 80 procent zaměstnanců.

V nepodnikatelské sféře, tedy u státních zaměstnanců, byl růst mezd vyšší, průměrná mzda se zvýšila o 903 Kč (4,5 %) na 21 067 Kč, reálná mzda vzrostla o 2,4 %.

RODINNÉ SVAZKY JAKO KONÍČEK

„Dne 21. září na den Páně sv. Matouše začínám poznamenávat důležitější dojmy, které přicházejí v životě. V mém stáří 38 let často se mi stává, že zapomenu názvy knih. Obsah jejich, v divadle názvy dějů často z paměti vymizí....“. Těmito slovy začínají v roce 1905 zápisky paní Marie Dvořákové, dcery řemeslníka z Dětenic. Text je pouhým fragmentem rozsáhlého rodokmenu, který má dnes již 796 jmen. Nejstaší událostí je narození Magdaleny Lubasové 12. 12. 1684. Na dobrodružné výpravě po stopách svých předků shro-

Náhrobek jednoho z předků rodu Lubasů

mažduje a zaznamenává všechna historická data pan Jiří Klíma (66). Jeho největším koníčkem je genealogie – rodopisectví. „Pátrám po svých předcích, objevuji dostupné identifikační údaje, zejména rodné listy, křestní, oddací a úmrtí listy a oznámení. Sbírám veškeré doklady

Prapradědeček Josef Průšek

a písemnosti z jejich života, jako například vysvědčení, svatební a kupní smlouvy, dopisy a fotografie,“ svěřil mi Jiří Klíma. Písemnosti třídí, ukládá do archivu, údaje zaznamenává do genealogického počítačového programu. K „detektivní“ genealogické práci je třeba znalost historie, zeměpisu, počítačová gramotnost, důvtip a trpělivost, což jsou prvky vlastní většině aktivních seniorů.

Jiným typem pěstování rodiny jako koníčku jsou rodinné srazy. Jeden takový se uskutečnil začátkem června v horské chatě nedaleko Liberce. Sjela se tam většina žijících potomků Josefa Průška, narozeného v roce 1888

v malé vesničce Lhotka u Zlaté Olešnice na pomezí Jizerských hor a Krkonoš. Jeho nejstarší potomci již překročili osmdesátku, nejmladší sotva odrostli plenkám. „S nápadem přišli příbuzní při oslavách osmdesátin naší tetičky. Šlo se pár jejich vrstevníků a řekli si, proč bychom se nemohli potkat všichni,“ prozradila paní

Marta, rozená Průšková. A tak se stalo. Dříve se takto sjížděli příbuzní zpravidla na pohřbech, ale tentokrát šlo o setkání veselé, ba i mnohem početnější, na pohřby se totiž většinou neberou malé děti. Potomků pana Průška včetně jejich partnerů se sjelo z celých Čech na šedesát. „Mnozí jsme se neviděli od dětství, vzpomínala jsem, jak jsem některé příslušníky našeho rodu vozila ještě v kočárku,“ říká paní Marta. Atmosféra byla vynikající, prohlížely se fotky, vzpomínalo se, vyprávělo. Řešily se také různé rodinné záhady, které jsou dodnes opředeny tajemstvím.

Text a foto Jana VOKATÁ

Línému Maxovi je 182 let

Psí věk se přepočítává tak, že prožité roky čtvernožce se násobí sedmi. Po 26 lidských letech by tak mělo být teriéroví Maxovi, který žije v americké Lousianě, 182 let psích. To je něco, co tu ještě oficiálně nebylo. Nyní čeká na potvrzení ze strany Guinessovy knihy rekordů, která musí jeho extrémní věk uznat na základě oficiálních dokumentů.

Podle přepočtu let by se tedy narodil už v roce 1827. Na něco takového však nebere prý jeho panička ohledy a naopak tvrdí, že nemá žádný důvod svého šedého teriéra rozmazlovat.

„Nikdy jsem se s ním příliš nepiplala. Dostává normální psí žrádlo a sem tam nějaký ten pamlssek za odměnu. Jídlo od našeho stolu nedostává. Až 26. narozeniny se staly důvodem k oslavě, dortu a drobnému rozmazlování,“ uvedla majitelka psa Janelle Derouenová.

Max má od veterináře potvrzení svého narození, které bylo odesláno do sídla Guinessovy knihy rekordů proto, aby mohl být rekordní věk potvrzen. Janelle koupila Maxe od místního prodávče cukrové třtiny v roce 1983.

Teriér navštěvuje od narození veterinární kliniku a má stále stejného veterináře, který se o něj stará. Existuje tak oficiální zápis o jeho narození v roce 1983, což by z něj dělalo nejstaršího psa na světě. Na potvrzení ze strany nejznámější knihy rekordů se zatím ale stále ještě čeká.

Doposud se mělo za to, že rekordmankou ve psí dlouhověkosti je jezevčice Chane, která oslavila 21. narozeniny v květnu. Ta je ovšem doslova prolezlá chorobami. Špatně vidí, nedoslýchá a má obtíže i s chozením. Max je proti ní poměrně v pořádku. Trápí ho zatím pouze artritida.

Oslavenec Max se svou paničkou

A jaký má Max, který sahá po světovém rekordu, recept na psí dlouhověkost? Podle své paničky je především velmi, ale opravdu velmi líný. Rád leží, relaxuje, polehává, hodně spí a snaží se udržet si svůj život co nejméně náročný.

„S dětmi si vždy hrál jen chvíli, když ho už obtěžovaly hrami déle, než uznal za vhodné, jednoduše se zvedl a odešel. Nemá ani žádné hračky, má jen kus provazu a pískací balóněk,“ uvedla Maxova panička Janelle. (red)

DÍKY „SESTŘIČCE“ PAVLE JSOU DOMA

Ze stále stoupajícího počtu starších lidí 5 – 10 % potřebuje pomoc spoluobčanů či rodiny. Je potěšitelné, že i v ČR – obdobně jako v Evropě – se preferuje domácí péče. Ta má své pracovníky nejen ve městech, ale i ve venkovských oblastech. Redakce DS hovořila o práci na venkově – v tomto případě na Jevíčsku – s paní Pavlou Friedlovou. Zkušenou zdravotní sestrou, která má praxi nejen v nemocnici, ale i u obvodního lékaře. Zabezpečuje nejen vlastní domácnost se 3 chlapy v chalupě, ale také svým autíčkem Hyundai objíždí podle doporučení obvodních lékařů na 17 vesniček a městeček a má na starosti denně 10 – 20 klientů, samozřejmě starších a některé i úctyhodného věku. Její kartotéka v počítači má na 900 položek

– z toho jsou dvě třetiny ženy. Jde často o dlouhodobě nemocné, které díky rodině či pečovatelským mohou být doma a nemusí do nemocnic či domovů důchodců.

● **Jak stačíte na všechnu tu práci nejen v létě, ale i v zimě, kdy někdy vyjíždíte na silnici, která často čeká ještě na posypový vůz?**

Není to snadné a musíte si uvědomit, že pracovní týden má podle potřeby i 7 dnů, ale vědomí, že jsem očekávána a že potřebuji mojí pomoc mi dává sílu. Stav silnice je někdy horší než stav – a zde řeknu „babiček a dědečků“, kteří spokojeně dožívají nejen v kruhu svých milých ale i samotní s pomocí sousedů.

● **Vaše činnost je vlastně poslání. Co považujete za nejdůležitější?**

Nejde jen o zabezpečení odborné péče (převazy, injekce, odběry, aj.), ale zejména o osobní pohovor – ten si myslím, že je někdy důležitější než všechny léky.

● **Co spolupráce s pojišťovnami, lékaři, naše právní předpisy?**

V současné době si nemohu stěžovat, jde o zaběhnutý systém, mám zkušené obvodní lékaře a také vděčné pacienty a také spolupráci se sousedy, kteří nemocným pomáhají,

by mohly být považovány za dobré.

● **Za co Vám senioři jsou nejvíce vděční?**

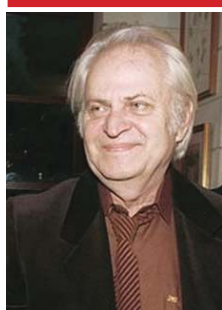
Už jsem řekla, není to jen odborná pomoc, která je jim poskytována doma, jsou vděční, že dožívají doma a hlavně cítím vděk za každé milé slovo či pomoc, kterým jim mohu poskytnout, např. i zabezpečením jejich prání.

● **Co byste ráda zlepšila?**

Vím, že např. zdravotní pojišťovna by ušetřila, kdyby povolila obvodním lékařům modernější léčení např. bérceových vředů, ale to hlavní jsou mezilidské vztahy. Na venkově to jde, ale znám případy, kdy se děti nestarají o své rodiče, např. dcera nepozvala matku k štědrovečernímu stolu i když bydlí ve stejném domě. Večeři jí sice donesla, ale k společnému posezení nepozvala, přesto že jinak o ní pečuje. Dlouho jsme to s pláčem rozebíraly. Chce to i návštěvy sousedek a sousedů a myslím si, že i ve městě dobře pracující seniorské organizace – kluby, centra, Charita.

Paní Pavla ví co její pacienti potřebují. Ví, že její chování a profesionální jednání je stejně důležité jako léky, zdravotnické pomůcky či návštěva lékaře. Bylo by zajímavé, kdyby i čtenáři – a mezi pacienty byli i čtenáři DS – napsali o svých zkušenostech. Paní Pavla Friedlové přejeme nejen hodně zdraví a spokojenost z práce, ale hlavně dobré silničky v oblasti Jevíčka. (red)

ODEŠEL PAN REŽISÉR

Ve věku osmdesáti let zemřel 5. srpna na Alzheimerovu chorobu vynikající český divadelní, filmový, televizní scenárista a režisér Pavel Háša.

Manžel herečky Květy Fialové (79, osmdesáté narozeniny má 1. 9.) získal řadu cen na domácích i zahraničních filmových a televizních festivalech. Vystudoval gymnázium a po studiích nastoupil do Filmového studia ve Zlíně. Pracoval v Čs. armádním filmu.

Za inscenaci Svědkové obžaloby z roku 1974 získal hlavní cenu na

mezinárodním televizním festivalu v Monte Carlu. V 80. letech se soustředil na adaptace starších předloh (Povídky malostranské, Pan Pickwick, Arabesky). Působil i jako režisér Televizní variety či cca. 30 divadelních her. Jako příklad se mnoha set repríz dočkaly hry Váš přece, že neslyším, když teče voda nebo Štika k obědu.

Pavel Háša se objevil na televizní obrazovce i osobně. Před třemi lety v rámci cyklu 13. komnata v dílu věnovaném manželce Květě Fialové.

Alzheimerovou chorobou trpěl už deset let. Posledních několik let s již velmi rozvinutou nemocí, která mu neumožňovala plnohodnotný život, strávil v pražském Gerontologickém centru a nevnímal okolí.

Na jeho pohřeb 13. 8. přišli herci a kolegové, s kterými spolupracoval, jako Luděk Munzar s manželkou Janou Hlaváčovou, Naďa Konvalinková, Kateřina Herčíková, Viktor Preiss, Libuše Švormová, Radoslav Brzobohatý a prezident Herecké asociace Václav Postránecký. Ten se také ujal smuteční řeči místo Květy Fialové, která se ze zdravotních důvodů nemohla obřadu zúčastnit. (red)

INFO LETEM

**Rada seniorů
České republiky**
občanské sdružení

PORADNY RS ČR

Sídlo pražské poradny **Rady seniorů** České republiky je v Domě odborových svazů v Praze 3, nám. W. Churchilla 2.

Telefonní spojení: 234 462 073-7

oblast sociální: 234 462 074

oblast právní: 234 462 074

oblast bytová: 234 462 076

Poradna pro seniory pro práci s PC:

E-mail: poradna.praha@rscr.cz

Telefon: 234 462 075

Poradny Rady seniorů ČR jsou pro všechny seniory zdarma.

Návštěvní hodiny:

Každý pracovní den (8-14 hod.) je otevřena poradna sociální.

Pracovníci poradny vyřizují každé pondělí a středu (14 - 18 hod.) otázky právní, každé úterý (14 - 18 hod.) otázky bytové. Do poradny pro práci s PC můžete volat každý pracovní den (9 - 11 hod.) nebo napsat na e-mail: hrebejk@rscr.cz.

Počítačové kurzy pro seniory mají svůj zvláštní režim.

Kvůli nemoci má právní poradna RS ČR v Praze až do odvolání omezený provoz a poradenství v této oblasti lze sjednat pouze po předchozí telefonické dohodě.

KONTAKTNÍ ÚDAJE REGIONÁLNÍCH PRACOVÍŠŤ RS ČR:

Hradec Králové:

Dům odborových služeb,
Gočárova 1620 - kancelář 405

Telefon: 495 521 048

E-mail: poradna.hradec.kr@rscr.cz

Vedoucím regionálního pracoviště je Prof. RNDr. PhM. Jan Solich, CSc.

Ostrava:

Poradna se přestěhovala 1. 12. 2008 do nových prostor na adresu:

Ostrčilova 4/2691, 5. patro

Telefon: 599 445 532

E-mail: poradna.ostrava@rscr.cz

Vedoucím regionálního pracoviště je Ing. Oldřich Pospíšil

Brno:

Dům odborových služeb,
Malinovského nám. 4 - kancelář 414

Telefon: 532 269 414

e-mail: poradna.brno@rscr.cz

Vedoucím regionálního pracoviště je Ing. Pavel Březa.

Regionální pracoviště pracují v obdobném režimu jako pražské ústředí, neposkytují však seniorům poradenství pro práci s počítačem.

UPOZORNĚNÍ

I pracovníci poraden mají dovolené a někdy také rovněž úkoly mimo své pracoviště. Nemusí proto být v poradnách vždy. Svoje osobní návštěvy v poradnách si proto předem domluvit telefonicky. Vyhnete se tak nepříjemným situacím, kdy očekávanou pomoc kvůli nepřítomnosti příslušného odborníka nedostanete.

Kolik nás bude stát teplo?

**Ing. Karel
HANAUER**

Zdá se, že je v letním čase poněkud předčasné zabývat se cenou za tepelnou energii, kterou občané platí ve službě nazvané vytápění bytu a poskytování teplé užitkové vody. Skutečnost je ale poněkud jiná a zdá se dokonce alarmující. Teplárenské společnosti vyhrožují, že teplo bude mnohem dražší, než je dnes. V čem je problém?

Začneme od lesa. Energetická politika státu je věcí nejen exekutivy, ale zejména ministerstva průmyslu, které je zákonem pověřeno státní energetickou koncepcí připravovat a pravidelně aktualizovat. O tom, kolik bude třeba vyrábět elektřiny a tepla se musí rozhodovat v předstihu nikoliv zbývajících času do příštích voleb, ale několika desítek let. A zde je zakopán pes, protože již ve vládním prohlášení bývalé Topolánkovy vlády bylo zřejmé, že koaliční vláda nenašla jednoznačný postoj k tomu, jak se bude v příštích letech opatrovat tzv. primární energie, tedy energie obsažená v palivu. Kromě dodávkového tepla je totiž zapotřebí především zajistit také dostatek elektrické energie, která se převážně v našich podmínkách získává právě z energetického uhlí. Jde o palivo o výhřevnosti mnohem nižší, než má uhlí dosud spalované v domácnostech. Tepelné elektrárny a teplárny si s ním ale dokáží poradit. Energetické uhlí, převážně hnědé, bylo se sice dalo z větší části nahradit výstavbou a provozem dalších jaderných elektráren, ale právě tyto zdroje elektřiny minoritní a tehdy vládní strana Zelených považuje za škodlivé životnímu prostředí. Přípravu těchto elektráren ve vládě zablokovala. ODS z obav před pádem vlády založené na přeběhlících bohužel nenašla sílu jádro prosadit. Příprava byla zablokována, průmyslová základna vybudovaná pro jádro v minulých letech za státní peníze je bez zakázek a jaderné odborníky vysoké školství téměř přestalo vychovávat.

Tepelné elektrárny tedy dále jedou na hnědé uhlí a to pak zase chybí teplárnám. Uhlí je v naší republice sice obecně dostatek, ale jeho těžba je zablokována tzv. územními limity, které nedovolí dále pokračovat v těžbě za hranice kdysi stanovené vládou. Prolomení těchto limitů brání nejen politická nevěle bývalých vládních stran, ale i odpor veřejnosti sídlící poblíž lomů, která je z

pochopitelných důvodů znepokojena možným zánikem příbytků a hrozí se stěhování do jiných náhradních sídel. Blokace limitů je tedy otázkou nejen energetickou ale převážně otázkou politickou.

Zelení mají několik postulátů, které nehodlají překonat žádným kompromisem: elektrárny spalující uhlí jsou zastaralé a jejich přebudování na modernější by mnoho uhlí uspořilo. Výstavba netradičních zdrojů elektřiny a tepla (vítr, Slunce, biomasa atp.) by nahradila značnou spotřebu uhlí. Spotřeba elektřiny a energie vůbec je u nás příliš vysoká a snížením energetické náročnosti by se další potřeba uhelných elektráren snížila, atd. Jsou to myšlenky zčásti pravdivé, v zásadě lživé a zdánlivě jednoduché, ale bohužel v krátké době jsou neuskutečnitelné. Jejich realizace by byla tak investičně drahá, že by elektřinu a teplo obyvatelstvo nebylo schopno potom zaplatit. Navíc netradiční zdroje je nutno zálohovat, takže klasické elektrárny ať tepelné nebo jaderné musí existovat a být udržovány v pohotovosti pro případ nepřízně počasí, protože elektřinu jako zboží sui generis (zvláštního druhu) nelze skladovat.

V některých městech, které závisejí na dálkovém zásobování teplem z centralizovaných zdrojů (tepláren), už bijí zastupitelé na poplach. Smlouvy na dodávku uhlí už skončily a nové smlouvy jsou soukromé uhelné koncerny ochotny uzavřít za tak vysokou cenu uhlí, že by teplo k vytápění a teplá užitková voda byly pro konečného spotřebitele v bytových domech stěží zaplatitelné. Zkrátka uhlí dochází nebo dojde podle Pačesovy nezávislé komise pro teplárny v průběhu několika let. Jeho nedostatek v tržním prostředí samozřejmě zvedá cenu. primátoři měst začínají objíždět uhelné koncerny a lobují za dodávku lacinějšího uhlí. Řešením není ani

Sluneční energie je zajímavý doplněk, nikoli řešení.

odpojování domů od centrálního zásobování teplem, protože jeho lokální a decentralizovaná výroba v malých kotelnách z plynu je jednak drahá, riskantně závisí na plynu ze zahraničí a jednak to není v celospolečenském zájmu ochrany životního prostředí. Kombinovaná výroba tepla spolu s elektřinou v teplárnách je totiž nejdokonalším využitím energie obsažené v energetickém uhlí. Celospolečenský zájem se bohužel dostává do rozporu s ekonomii.

Poslanci a senátoři diskutují o tom, zda je či není účelné začít regulovat cenu tepla nebo uhlí. Pokud se rozhodnou, že ano, mohlo by už být pozdě. Ostatně zásah státu do tržního mechanismu je vždy na místě, pokud dochází k nerovnováze na trhu, a to už se děje několik let a stále je jen klid před bouří.

Nezodpovědnost bývalé vlády a až hloupost rádoby ekologických argumen-

tů spolu se současnými spory o regulační zásahy státu v zákonodárných sborech nakonec zaplatí ti, kteří jsou na konci celého řetězce, tedy nikoliv viníci ale koneční spotřebitelé tepla a teplé užitkové vody. Tím dojde zejména u sociálně slabé skupiny seniorů a rodin s dětmi k dalšímu razantnímu útoku na jejich peněženky a tentokrát zcela zbytečně. Tuto reálně hrozící tepelnou krizi totiž nezpůsobily banky či neviditelná ruka trhu ale konkrétní politici, které mohou hnát k odpovědnosti jedině voliči v mimořádných podzimních volbách. Lze jen doufat, že nově zvolená garnitura politiků bude v této věci vedena alespoň zdravým rozumem.

Ing. Karel HANAUER,
vedoucí bytový poradce
Rady seniorů ČR Praha

O větrných elektrárnách platí totéž co o těch solárních: nejsou zásadním řešením, pouze jeho alternativním doplňkem.

Zdeněk
HŘEBEJK

Počítačová poradna **DS**

PRACUJEME S PAMĚŤOVÝMI KARTAMI

Setkáváme se s nimi zejména při fotografování. Paměťová karta (memory card) je nejdůležitější příslušenství k digitálnímu fotoaparátu. Ukládají se na ni snímky stejně jako na film. Na paměťové kartě si je však můžete ihned po vyfocení prohlédnout, libovolně mazat a následně kopírovat do počítače. Stejně je však můžete přinést do sběrný/minilabu a nechat si přímo z paměťové karty vyvolat snímky.

V současné době je značné množství výrobců jak paměťových karet, tak i přístrojů, které je využívají. Jsou také různé druhy paměťových karet. Pro daný typ fotoaparátu jsou použitelné pouze ty paměťové karty, které doporučuje výrobce. Pokud je fotoaparát konstruován pro Compact Flash (CF) karty, nelze používat jiné typy jako např. SD, SDHC, xD, MS apod. Paměťové karty xD jsou výhradně pro výrobky společnosti Olympus. Naproti tomu paměťové karty Memory Stick (MS) používá výhradně firma Sony. Z paměťových karet SD se později vyvinuly paměťové karty miniSD a microSD. Ty se používají nejčastěji v mobilních telefonech. Jak

název napovídá, jsou tyto paměťové karty menší než originál SD. Pro použití ve čtečkách je proto téměř vždy nutné použít redukci nebo adaptér.

Pro vlastní přenos fotografií do počítače máme opět celou řadu možností. ❶ propojíme fotoaparát kabelem USB s počítačem. Po-

zor! Téměř každý fotoaparát má jiný konektor USB a to platí i pro fotoaparáty jednoho výrobce.

❷ Paměťovou kartu vložíme do čtečky.

Většina současně prodávaných stolních počítačů má tkzv. interní čtečky, tj. pevně připojené v počítači např. v pozici, kde dříve bývala disketová mechanika.

❸ Čtečky externí, tj. takové, které propojíme USB kabelem k jakémukoliv počítači, nebo svým konektorem propojíme přímo s USB konektorem. Tyto dále dělíme na jednoúčelové a univerzální. Jednoúčelové slouží pro vložení pouze jednoho typu paměťové karty (dokonce SD není totožná s SDHC) a univerzální, které jsou schopny podporovat až 24 typů karet. V našem notebooku najdeme většinou

vstup pro nejčastěji používanou kartu, kterou je SD či SDHC.

Využití paměťových karet i v dalších zařízeních je možné. Jedná se například o přehrávače hudby ve formátu MP3 apod. Velký pozor musíme dát na formátování karty. Může se nám stát, že po uložení hudby nám již nebude paměťová karta fungovat ve fotoaparátu. Proto doporučuji, vzhledem k poměrně nízkým cenám paměťových karet, používat je pouze v jednom zařízení. Může se vám stát, a to většinou v ten nejnevhodnější okamžik, že se paměťová karta stane pro digitální fotoaparát neviditelná. To může způsobit celá řada podnětů. Nejčastější je to, když fotografie ve fotoaparátu prohlížíme a např. mažeme a během tohoto procesu nám „dojdou“ baterie. Pokud se tak stane v průběhu mazání snímku, bude problém najít ostatní záběry. Jejich znovuobjevení je proces natolik zdoluhavý, že ho zde pro svou náročnost nelze popsat. Ale většinou se speciálním programem částečně zvítězíme. V neposlední řadě musíme paměťové karty udržovat v čistotě.

Samotné ukládání fotografií v počítači si zaslouží také trochu pozornosti. Lehce se nám může stát, že svůj snímek již nikdy nenajdeme, protože jsme zvolili špatný styl ukládání a třídění.

Zdeněk HŘEBEJK,
PC poradna RS ČR

Regály plné slibů o zdraví

Prof. PhMr.
Jan SOLICH

Zatímco dozor nad kvalitou léků, které jsou v ČR registrované, je nejen u nás, ale v celé Evropě velmi přísný a podléhá jasným předpisům (Státní ústav kontroly léčiv), není tomu tak u přípravků, které se označují jako potravinové doplňky. Jde o celou řadu výrobků, z nichž většina je vyrobena z rostlin a je jim věnována často až přílišná reklama.

O této velké skupině víme, že jejich účinek není vždy prokázán vědeckými poznatky. Prodej těchto přípravků je sice schvalován hlavním hygienikem ČR, ale jen co do nezávadnosti, ale nikoliv co do léčebného účinku. Víme také, že řada přípravků je mezi lidmi oblíbená, že se věří v jejich účinek a pomoc, i když o tom vědecké zdra-

votnictví často pochybuje. Jistou roli zde hraje již uvedená reklama, která často slibuje až nemožné.

Nechci varovat před přípravky z této skupiny, ale spíše bych chtěl upozornit seniory na to, že je vhodné, aby se o kupování těchto přípravků poradili se svým lékařem nebo lékárníkem.

Vždyť téměř 90 % seniorů je v pravidelné lékařské péči a pravidelně užívá i více často vysoce účinných léků a ne vždy je vhodné tyto kombinovat s dalšími přípravky. Mám zato, že senioři i z důvodů šetrnosti by se lékárníka měli zeptat, zda ceny těchto přípravků, které nejsou na lékařský předpis, odpovídají slibovanému léčebnému efektu. Všeobecně je totiž známo, že úprava životosprávy je mnohdy výhodnější než např. kupování vitaminových přípravků.

Potravinových doplňků, vitamínů a dalších přípravků, které mají údajně účinně pomáhat našemu zdraví, jsou dnes plné regály.

Rada seniorů ČR o.s. má ve své regionální poradně v Hradci Králové od 1. ledna 2009 bezplatnou poradnu, která poskytne seniorům objektivní údaje nejen o lécích, ale také o doplňcích potravin. Písemně nebo mailem zašlete dotazy na adresu: Rada seniorů ČR-poradna, Gočárova 1620, 500 02 Hradec Králové, e-mail: poradna.hradec.kr@rscr.cz

Prof. RNDr. PhMr. Jan SOLICH, CSc

Ing. František
BENEŠ

OPRAVY BALKONŮ

Jsem vlastníkem bytu ve Společenství vlastníků bytů. Mám byt rohový 61 m². Nemám balkon a platím podle metrů jeden z největších poplatků do Fondu oprav. Vlastníci bytů s balkonem neustále na schůzích prosazují úpravy, opravy svých balkonů cestou peněz z Fondu oprav. Není mi zcela jasné, proč bych měl přispívat na tyto úpravy a opravy, když balkon nemám a nijaký nevyužívám. Jistě nechci narušit sousedské vztahy, ale chci mít jasno. Jan Š.

Uvedená situace je přesně popsána v zákoně č. 72/1974 Sb., o vlastnictví bytů. V něm je jednoznačně uvedeno, že balkony (i když jsou přístupné jen z jediného bytu) jsou společnou částí stavby. Protože je to takto jednoznačné v zákoně, nelze to nijak změnit. Je třeba respektovat, že balkony skutečně významně ovlivňují vnější vzhled domu. Kdyby to bylo jinak, např. ve stanovách nebo v prohlášení vlastníka, byly by tyto dokumenty v této části neplatné!!! A opravy společných částí domu se hradí z fondu oprav podle podílu, který odpovídá spoluvlastnickému podílu na společných částech domu. Tento podíl odpovídá plochám místností, balkony místnostmi nejsou, proto jejich plocha v podílu nemůže být započtena. Poslanci se pokoušeli upravit v zákoně ustanovení o úhradě oprav balkonů u bytů, ale dosud neúspěšně. Takže jedinou možností, aby nebyl porušen zákon, je dohoda všech vlastníků, že (všechny nebo jen některé) opravy balkonů u bytů budou hradit vlastníci bytů. Opakuji, že musí jít o dohodu, se kterou musí souhlasit všichni, nelze nikoho pominout nebo přehlasovat. Pokud

v některých domech platí opravy balkonů u bytů majitelé bytů, aniž by byla uzavřena taková dohoda, musel by soud takovou praxi zrušit, pokud by si někdo stěžoval.

Ing. František BENEŠ, CSc

JUDr. Zuzka
BEBAROVÁ
-RUJBROVÁ

ZDĚDĚNÉ AKCIE

Zdědil jsem v AGRO podniku akcie po zemřelém a už 9 let mi nebyl proplacen podíl za rok, ve kterém příbuzný zemřel. Následující roky mi již byly propláceny. Bylo mi sděleno, že mi podíl (za rok úmrtí) bude vyplacen po dodání rozhodnutí o dědictví. I po dodání tohoto rozhodnutí a opakovaných urgencích mi dosud nebylo vyhověno. Prosím o radu, zda se na toto vztahuje nějaký zákon. Jaroslav Š.

Pokud jste se stal na základě dědictví vlastníkem akcií, přísluší Vám všechna práva spojená s jejich držetím od chvíle, kdy jste tento vlastnický titul nabyli, t.j. od smrti zůstavitele. Jestliže společnost neplní povinnosti, které k Vám jako akcionáři má, můžete jejich splnění vymáhat soudně. Doporučuji se ale předem poradit s advokátem, protože s ohledem na dobu trvání závazku může být již Vaše pohledávka promlčena (promlčení by ale stavělo např. uznání Vaší pohledávky co do důvodů i výše).

JUDr. Zuzka BEBAROVÁ-RUJBROVÁ

Zuzka Bebarová-Rujbrová a František Beneš pravidelně odpovídají na dotazy v internetové poradně, kterou najdete na adrese www.kscm.cz v sekci Pomoc občanům.

S DS ZA TOKAJSKÝM VÍNEM

Maďarsko je zemí termálních lázní, skvělého vína, výborné kuchyně, ale také měst s bohatou historií. Zájezd „Za tokajským vínem“ vás seznámí s jeho nejzajímavějšími místy. Město Budapešť je s počtem 50 městských lázní zaslouženě hlavním městem této „země lázní“ a je jedinou metropolí ve světě, která je i lázeňským centrem. Město má nádhernou polohu na břehu Dunaje, vzniklo v roce 1973 spojením měst Buda na pravém břehu Dunaje a levobřežní Pešti. Malebné a kopcovité Budínské panorama – Hradní čtvrť s královským palácem, Matyášovým kostelem a Gellértova hora s Citadelou – jsou zapsány na seznamu Světového dědictví UNESCO. Bohatou historií Budapešti připomínají památky z doby římské, turecké i z období secese.

Maďarské léčivé prameny už znali staří Římané, blahodárné účinky vody zdejších vřidel si pochvaloval i císař Marcus Aurelius a zbytky římských lázní je možné najít po

celém Maďarsku. Termální prameny si oblíbili i Turci a osmanský vliv je jasně zřetelný na některých lázeňských stavbách. Vyhlášené lázeňské středisko Miskolc–Tapolca nabízí zcela ojedinělý zážitek – koupání ve skalních prohlubních a výklencích zdejšího jeskynního systému.

Vrcholem poznávacího zájezdu „Za tokajským vínem“ je tokajská historická vinařská oblast zapsaná na seznamu UNESCO. Tokajské víno získalo přídomek „král vín a víno králů“ a mezi slavné osobnosti, které si tokajské víno oblíbily, patřil francouzský král Ludvík XIV., ruský car Petr Veliký, carevna Kateřina, Beethoven, Voltaire... Ochutnat slavné „královského víno“ budete mít příležitost v některém z četných sklípků v Tokajském podhůří.

MŮŽETE JET ZADARMO!

Zájezd pro dvě osoby „Za Tokajským vínem“ cestovní kanceláře Pangeo tours v termínu 15. 10. – 19. 10. 2009 v celkové hodnotě 11.000 Kč je hlavní cenou v druhém kole naší soutěže s touto CK.

KDO MŮŽE VYHRÁT?

Každý, kdo správně odpoví na otázku, pro kolik osob je určen evropských hotelbus CK Pangeo tours. Odpověď zašlete na adresu Doba seniorů, Nám. W. Churchila 2, 130 00 Praha 3 nebo na e-mail: ds@rscr.cz

Výhra zahrnuje dopravu, ubytování a stravování plnou penzí (bez

nápojů) v hotelbusu, poplatky za trajekty, služby technického doprovodu, tištěného průvodce zájezdu a pojištění CK proti úpadku. Výhra nezahrnuje vstupy do objektů a národních parků, fakultativní výlety, nápoje kromě čaje k snídani, cestovní pojištění. (Upozornění: výhrou je zájezd pro 2 osoby, finanční kompenzace není možná).

DO DOLOMIT POJEDE

pan Oto Rosocha z Prahy 4. Správně odpověděl na soutěžní otázku už v prvním kole soutěže (v něm se hrálo právě o tento zájezd) a měl štěstí při losování. Dodáváme, že mimořádné, protože odpovědi přišlo velké množství. Protože vyhrál zájezd pro dva, pojede pan Rosocha s doprovodem, který si sám vybere. **Blahopřejeme!**

Cestovní kancelář Pangeo tours, a.s., největší hotelbusový dopravce v České republice, nabízí zajímavé a oblíbené poznávací a expediční zájezdy po celém světě. Velice oblíbená je Latinská Amerika, jižní Afrika, Evropa a Blízký východ.

KDO CHCE VIDĚT SVĚTA KUS, VYBERE SI HOTELBUS

Výhody cestování HOTELBUSEM:

- bezpečnost a pohodlí s vlastním zázemím včetně plné penze
- péče české posádky i efektivní vyžití celého času dovolené
- máte stále „kousek domova“ s sebou
- nestěhujete se z hotelu do hotelu, žádná ztracená zavazadla
- žádné nepohodlné přejezdy místní dopravou

CK Pangeo tours, a.s., Lannova 15, 370 01 České Budějovice, Tel. +420 386 359 321

Navštivte Pangeo tours, a.s. na <http://www.pangeotours.com> a objednejte si zdarma katalog a DVD.

ZÁLOŽKA VRÁTI EBRA

MALÁ ÚVAHA O ZÁŘÍ A BABÍM LÉTĚ

Utíká to, utíká... a máme tady září. Ten měsíc miluji. Snad proto, že do jeho začátku se protahuje léto. A léto bylo pro mě letos opravdu pěkně dlouhé. Vždyť od konce června až nyní do konce srpna jsem sám stanoval v hlubokých lesích a příkrých skalách na Častoboři u Sedlčan nedaleko Cholína. Jen několik metrů před sebou jsem měl zádumčivě tekoucí Vltavu v plné její šířce 300 metrů (a s hloubkou 70 metrů). Právě v těchto místech v ráji volavek a kormoránů jsem měl svůj stan, několik dek, stolek, psací stroj, inzulin, spoustu prášků a de- vět banánových krabic se svými rukopisy, archivními výstřižky a potřebnými knihami. Bez ohledu na seniorství a svých letošních 67 let jsem v romantické samotě nebetyčného ticha dělal (tedy připravoval) svoje knížky a korektury.

Hle jak krásné je být bez televize, rozhlasu a denního tisku (raději neuvádím kterého, aby to někdo nebral jako reklamu!).

Stanuji tak rád každý rok a každý den si připomínám výrok Haliny Pawlowské „Dík za každé ráno“. Letos jsem tak napsal a přepsal na svém psacím stroji (na počítači bych nepsalas kdybych měl na stromě u stanu elektřinu) celkem čtyři knihy. Tou první byla knížka, do které mě „uvrta“ náš známý kreslíř Miroslav Pavlík, letitý přispěvovatel Doby seniorů. Vznikla tak knížka O houbách (vážně i nevážně), o které sem proto přidávám malé pojednání. A končím svůj úvod poetickou pranostikou, která spojuje září s květnem: **ZÁŘÍ JE MÁJEM PODZIMU.**

ÚSMĚVNÁ KNÍŽKA O HOUBÁCH

Ještě nemá definitivní název, vyjde jako třetí z edice „Úsměvné knížky Vráti Ebra“ v nakladatelství Agentura - Krigl. Naváže na předešlé dvě vydané VÁNOCE a VELIKONOCE, které kouzelnými obrázky ilustroval Miroslav Pavlík. Ve stejné úpravě a s ilustracemi stejného autora (pro knížku předem namaloval i otextoval přes 60 ilustrací – pane nakladateli, te si vyberte!)

Když mně Mirek Pavlík navrhl, abychom udělali zcela originální a nezvyklou knížku o houbách, připadalo mně to jako právě pro mě zlolešený úkol. Sám nehoubám, nerozeznám hříba od pampelišky a literatury o houbách mnoho nevlastním. Leč – zkusil jsem to. Našel jsem několik anekdot, houbařské desatero, perici holubinek, chválu na houby v básni Jaroslava Seiferta a pomalu dál a více... Nejen díky atlasům jsem našel roztomilé a snad i málo známé názvy našich hub.

Poskládal jsem spoustu zajímavostí – díky mykologům a houbařským nadšencům. Oslovil jsem celkem 22 známých osobností s přáním, aby napsaly několik řádků – maximálně do třiceti – týkajících se hub, historek a trapasů kolem nich. Ani jsem nečekal, s jakou chutí se pustili do splnění zadaného úkolu. Josef Fousek, Zdenka Lorencová, Jan Vodňanský, Radim Uzel, Petr Jančařík...

Dílko bude mimořádným lehkým pobavením a jeho křest provedeme jak v Paláci knih Luxor na Václavském náměstí, tak v Salmovské literární kavárně u Karlova náměstí. O přesných termínech Vás budeme včas informovat a zvát...

**ZÁŘÍ LÁKÁ DO ŠKOLY.
DĚDO, BUDOU ÚKOLY!**

BUDOU SLAVIT

Mezi známé osobnosti, které v září oslaví svoje životní jubileum, k němuž jim přejeme ne to dobré a ještě lepší, patří:

5.	Marie Poledňáková	68 let
6.	Hana Zagorová	63 let
14.	Ivan Klíma	78 let
16.	Pavel Bobek	77 let
19.	Dana Zátoková	87 let
21.	Daniela Kolářová	63 let
22.	Arnošt Goldflam	63 let
26.	Bořivoj Navrátil	76 let
28.	Otakar Brousek	85 let
	Miloš Zeman	65 let

NAROZENÍ V ZÁŘÍ

NEPŘEHLÉDL JSEM

S velkým zájmem jsem si přečetl článek „Srdce pro Bohemku“ o paní Vlastě Pospíchalové. Hlavně pak sdělení, že je zřejmě naší jedinou spisovatelkou, které vyšla první kniha v 76 letech. Já, jako knihkupec, který sleduje knihy českých autorů a jejich osudy již od začátků své profese, tedy od roku 1957, paní Pospíchalové gratuluji. Pan Bohumil Hrabal, kterému jeho první kniha vyšla v padesáti letech, je druhý.

Stejně tak jsem si rád přečetl článek pana Jiřího Dubšíka z Habartova, který se hrdě (právem) hlásí k tomu, že druhým takovým spisovatelem je po paní Vlastě Pospíchalové právě on. Předloni mu v pražském nakladatelství Futura vyšla knížka „Pohádky z nového mocnářství“. V té době mu bylo také 76 let.

Oběma jmenovaným a jistě stále píšícím upřímně gratuluji. A napadá mně taková myšlenka a návrh: již čtrnáct let pořádám každé první úterý v měsíci klubový večer Ebroviny v Salmovské literární kavárně v Praze. Co v příštím roce takový literární večer uspořádat s těmito a dalšími píšícími seniory? Rád bych přizval také paní Bohumilu Grögrovou. Také ji zatím osobně neznám, ale rovněž mně velmi zaujala. Je ve svých dvaosmdesáti letech nestorkou české poezie a na letošním ročníku Megnesie Litery se knihou roku stala její sbírka „Rukopis“. Autorka byla na pódiu Stavovského divadla oceněna hned dvakrát: poprvé cenou za poezii, podruhé jako absolutní vítězka.

Tak co? Nebylo by pěkné, záslužné a výmluvné uspořádat takový literární večer se seniory hodné už zkušenými a životy znalými – coby autory, jejich knížkami a ideály? Patronem by mohla být redakce DS...

Srdčně zve a rád provokuje
Vráťa Ebr

Pozn. redakce: Rukavice je hozena, jsmo samozřejmě všemi deseti pro, ale co na to samotní seniorští literáři a čtenáři DS? Bude o podobnou akci zájem? Napište nám, co si o nápadu Vráti Ebra myslíte!

ZAPIŠTE DO KALENDÁŘE

V úterý 6. 10. se od 19:19 hod. v Salmovské literární kavárně v Praze (Salmovská 16) koná opět klubový večer Ebroviny. Účinkujícími hosty budou Štěpán Mareš z Třebíče, kreslíř a karikaturista, otec Zeleného Raula; Michaela Burdová ze Sestrouně u Sedlčan, sedmnáctiletá autorka tří SCI-FI románů a Pepa Štros z Kostelce nad Ohří, známý písničkář z Country Radio. Pozor: vstupné činí 120 Kč, kdo ale přinese výtisk DS, platí jen polovinu.

POVZDECH DVOU SENIORŮ, KTERÍ SE PRÁVĚ POTKALI:
„TA SKLERÓZA. POŘÁD SPĚCHÁM A ZAPOMÍNÁM, ŽE JSEM V DŮCHODU.“

Dodatek redakce: Spěchal i Vráťa Ebr. Proto v tomto vydání DS nenajdete citáty z jeho pověstných památníků. Ve spěchu je zapomněl přibalit do krabic od banánů, ve kterých si pod stan vozí svoji duševní stravu. Slibuje, že v říjnu už oblíbené památníkové citace budou opět na svém místě.

NA KARLŠTEJNSKÉ VINOBRANÍ

Majestátný gotický hrad, založený v roce 1348, se tyčí nad hladinou Berounky jako němý svědek té nejkrásnější historie, co kdy české země potkala. Mezi českými hradů zaujímá zcela výjimečné postavení. Byl vybudován českým králem a římským císařem Karlem IV. jako místo pro uložení královských pokladů, především sbírek svatých relikvií a říšských korunovačních klenotů. Stavebně byl hrad dokončen v roce 1365, kdy byla vysvěcena Kaple sv. Kříže ve Velké věži. Hlavními částmi hradu jsou studniční věž, budova purkrabství, Hodinová věž, císařský palác, Mariánská věž a Velká věž. Jednotlivé architektonické prvky hradu jsou stupňovitě uspořádány podle významu, který jim Karel IV. přikládal, přičemž nejvýše je položena 60 m vysoká Velká věž.

Nejvýznamnější místností celého hradu je kaple sv. Kříže. Její zlacená klenba a skleněné čočky napodobující nebesa se řadí mezi nejvýznamnější památky u nás. Právě zde je také umístěn mimořádně vzácný komplet 127 dřevěných desek s podobami světců, andělů a proroků od mistra Theodorika.

DS Vás zve na výlet

Hradní studna je hluboká asi 80 metrů. Nemá vlastní pramen, voda se přiváděla štolou z Budňanského potoka, tekoucího pod hradem.

Na počátku husitských válek byly na Karlštejn převezeny české korunovační klenoty, které zde s krátkými přestávkami zůstaly uloženy téměř 200 let. Stavebně byl hrad po roce 1480 upraven pozdně goticky, v poslední čtvrtině 16. století potom renesančně. Při poslední stavební úpravě z konce 19. století, vedené arch. Josefem Mockerem v duchu purismu, hrad získal dnešní vzhled.

Vstupné na 1. okruh je 150 Kč (senioři nad 65 let, invalidé 100 Kč), na 2. okruh (s kaplí sv. Kříže, letos do 1.11.) 300 Kč (senioři 200 Kč). Hrad je otevřen denně kromě pondělí do 15. 11. a o víkendech 21., 22., 28., 29. listopadu a 5., 6., 12., 13., 19., 20. prosince a od 26. 12. do 31. 12. 2009. Bude otevřen

také v pondělí 28. 9. a uzavřen v úterý 29. 9. 2009. II. návštěvní okruh s Kaplí sv. Kříže je zpřístupněn na základě předchozí rezervace do 1. 11. Otec vlasti Karel IV. proslul i zaváděním pěstování ušlechtilých odrůd vinné révy u nás.

Karlštejnskou atrakcí je proto i tradiční vinobraní. Letos se koná v sobotu 26. a v neděli 27. září. Přijede na ně i 250 členný průvod v čele s císařem římským a králem českým Karlem IV. a jeho chotí Eliškou Pomořanskou a přenesou návštěvníky do 14. století. Součástí programu je ochutnávka vín, burčáku a kulinářských specialit, lze vidět i dobové stánky s ukázkami řemesel, vystoupení šermířů, kejklířů a pištců či večerní ohňové představení. Vstupné je každý den 100 Kč.

Jako vždy i tentokrát tu je soutěžní otázka: Víte, jak se dnešní městy Karlštejn jmenoval do roku 1952? Pro tři autory správných odpovědí máme hezké knížky.

(fav)

VAŘÍME RYCHLE, CHUTNĚ A ZDRAVĚ

Gulášová univerzita DS, ve které „přednášejí“ její čtenáři, dále pokračuje.

ŘECKÝ GULÁŠ

Potřebujeme: 150 g hovězího masa, 1 lžíce sádla, 1 malou cibuli, 1 lžičku papriky, sůl, rajčatovou šťávu, 3 lžíce sterilovaných fazolek

Postup: Na sádle osmahneme cibuli, přidáme papriku a na kousky pokrájené maso, osolíme. Maso také osmahneme, pak podlijeme rajčatovou šťávou a po přikrytí dusíme doměkka. Podle

potřeby dále podléváme rajčatovou šťávou. Když je maso měkké, přidáme do omáčky sterilované fazolky a ještě chvíli podusíme. Podáváme s rýží.

GULÁŠ PO FRANCOUZSKU

Potřebujeme: 500 g hovězí klišky, 100 g uzeného bůčku, 2 cibule, ½ litru červeného vína, 1 lžíce hladké mouky, bobkový list, tymián, zelenou petrželku, mletý pepř a sůl.

Postup: Bůček nakrájíme na kousky,

5 minut povaříme. Okapaný necháme v hrnci na mírném ohni rozpustit, přidáme nakrájenou cibuli a osmahneme do růžova. Zvlášť na sádle opečeme kousky hovězího masa, posypeme moukou a lehce opražíme. Přidáme bůček s cibulí a vše zalijeme vínem. Osolíme, okořeníme a dusíme pod pokličkou, až je maso měkké. Ozdobíme petrželkou.

Do „výuky“ tentokrát svými recepty přispěla Jiřina Blažejová z Luku Žlutic.

POMŮČKA: SOPKO	PARNA	1. DÍL TAJENKY	JEHLIČNATÝ STROM	STARÁ SOLMIZAČNÍ SLABIKA	VLÁSENKA		NÁVŠTĚVNÍK	BĚLOVESKÁ Kyselka	CIZÍ ZKRATKA ČÍSLA	REZÓNY		ÚTOK	2. DÍL TAJENKY	ČISTICÍ PŘÍPRAVEK
VCHOD						VYZNAVAČ HINDUISMU					STAROAR- MÉN.MĚSTO ŽACÍ NÁSTROJE			
JM.ARGENT. PREZI- DENTKY PERONOVÉ						DOSPÍVAT SETINY HEKTARU								
HRŮZA				PLEMENO ÁBELŮV BRATR					VELKÉ DVEŘE SPOJOVACÍ ZAKOP					
REGISTRO- VANÁ TUNA (zkr.)			TENISOVÝ DVOREC OBOJ- ŽIVELNÍK					ČESKÝ GRAFIK BODAVÝ HMYZ						ODĚR
MONGOLSKÉ SPRÁVNÍ CELKY						KAZY KROKOVA DCERA						PRIMÁT EPOPEJ		
	JMÉNO PROZAIKA KAZANA OTOČKA					ÚDERY NOHOU ÚDERY					ŠPANĚLSKÁ EXKRÁLOVNA SVAZEK OBILÍ			
OCAS				PLEMENO ČESKÝ ZPĚVÁK						KVAP OČI				
OBRÁNCE V KOPANÉ				MUL BAALOVA DRUŽKA					POT HRUĐ					AVŠAK
RUKOPIS ZELENO- HORSKÝ (zkr.)			STARO- ŘEKOVÉ VOJENSKÁ PRODEJNA					POKORNÁ ŽÁDOST PŘÍBUZNÁ						
PAZNEHT- NÍKY						CHOD KONÉ PÁSY POLÍ					SPZ OLOMOUCE ZRNÍ URČE- NÉ K SETÍ			
MUČIT						TŘPYT NEMOCNÍ (obecně)					ČÁSTI VOZŮ KOEFCIENT ŠACHISTŮ			
	ÚŘAD (zast.) POKRÝVKA STOLU				VONNÁ BYLINA PYTEL					VYSOKÁ KARTA TĚŽKÝ KOV				STARŠÍ ZÁJMENO
ZÁMOŘSKÁ VELMOC				KOUPACÍ NÁDOBA ŠKRPAŁ					JIŽNÍ PLOD STYL					
ZNAČKA BULHAR. CIGARET			LIKÉRNÍKY SLONÍ ŘEZÁK					POLÁK OPAK SVĚTLA						
UMĚLECKÝ SLOH						PRKENNÝ STROP PŘEDLOŽKA					MUŽSKÉ JMÉNO			
JÍZDOU ZDOLAT					RODNÝ KRB						E. Hemingway			
MOC					ČLENSKÝ STÁT USA									

VYHRÁLI S DOBOU SENIORŮ!

Správné znění tajenky z minulého čísla: **Ztracený je den, kdy jsme se nezasmáli.** Správně vyluštili, štěstí při losování měli a hezké knížky od sponzora naší křížovky, kterým je vydavatelství Enigma, dostanou: Libuše Přidalová z Mostkovic, Marie Novotná z Kyjova, Jitka Hříbalová z Kladna – Sítňé, Antonín Fišer z Rožnova pod Radhoštěm a Jiřina Rožánková z Plzně. Za redakci DS všem blahopřejeme. A připomínáme, že na řešení dnešní křížovky čekáme na známých adresách (najdete je v tiráži na str. 31 dole) do **20. září!** Takže - dejte se do toho ať mozkové buňky nezhálejí ani při zábavě!

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

křížovky pro Vás připravuje redakce čtrnáctideníku
Křížovky pro každého.

**V TOMTO MĚSÍCI 8. A 22. ZÁŘÍ NA
NOVINOVÝCH STÁNCÍCH**

S důchodem za brány Orientu (3)

ČESKO = BAROŠ
A GAMBRINUS

Po překročení bulharsko-tureckých hranic projíždíme malebným městem Edirné a míříme do Istanbulu, který je skutečnou bránou do Orientu. Původně byl centrem Východořímské a následně Osmanské říše. Měl se také stát hlavním městem Turecka. Nicméně k moci se dostal reformátor Mustafa Kemal Atatürk a zvolil si za své sídlo současné hlavní město Ankaru.

Istanbul nás přivítal téměř omamnou vůní kvetoucích záhonů, které byly snad úplně všude, a studeným, deštivým počasím, které vydrželo být nevlídné po celou dobu naší návštěvy. Musím říci, že jsem turecký Istanbul navštívil před třinácti lety a zatímco Turecko prošlo velkými změnami, zejména co se týká silniční sítě, bytové výstavby a podstatným zlepšením hygienických podmínek, samotného centra Istanbulu se změny moc nedotkly. A přece

jsme jednu změnu zaznamenali. K našemu údivu připomínal Istanbul policejní manévry nejvyššího stupně. Všude pěší policejní hlídky, modročerveně blikající policejní motocykly a auta s nápisem POLIS téměř na každé křižovatce a nad námi vytrvale kroužil vrtulník, který po setmění pročešával ulice Istanbulu ostrým kuželem světla.

Část památek byla pro návštěvníky uzavřena. I nově zrekonstruovaná mešita Hagia Sophia. Když jsme se ptali proč je zavřená, dozvěděli jsme si i důvod policejních manévru. Istanbul se chystal na návštěvu amerického prezidenta Baracka Obamy. To ale byla teprve neděle a Obamův příjezd se očekával až v úterý! A tak musím do Istanbulu zavítat ještě jednou, protože interiér „červené“ mešity chci opravdu na vlastní oči vidět.

Náš hotelbus CK Pangeo tours, pomalovaný jihoaamerickou scénérií, budil všude, kam jsme přijeli, zaslouženou pozornost. Lidé se v údivu zastavovali, ukazovali na nás a volali: Safari! Safari! Turisté přestali pozorovat památky a fotoaparáty namířili na nás. Dokonce jsme vyváděli z bohorovného klidu pouliční hráče Backgammonu, (stol-

ní deskové hry) i hráče šachu. Zvedali hlavy od svých nezbytných vodních dýmek a beze slova hleděli na naše monstrum. Něco takového se nevidí každý den.

Při rozhovoru s místními obyvateli nás zajímalo, co se jim vybaví při vyslovení slova Česko. Nutno říci, že téměř nic. Trochu lepší to bylo s vyslovením jména Československo. Kdo by ale čekal, že si vzpomenu na naše současné či minulé politiky či státníky, byl by zklamán. Nejčastěji zazněla dvě česká jména: Baroš – fotbalista, úspěšně působící ve fotbalovém klubu Galatasaray Istanbul a Gambrinus – české pivo.

Příjemně unaveni nasedáme do našeho dočasného domova a hotelbus CK Pangeo tours nás odváží do dalšího cíle naší cesty – do hlavního města Turecka – Ankaru.

Pro DS píše a fotí Zdeněk Hřebek

Příště: V mausoleu osvoboditele Turku

záživné soutěžení v DS

DVOJSUDOKU

	2				5
		1			
				3	4
3	1				
			3		
4				6	
	6				3
3				1	
	1				4
		4			

Luští se podle běžných pravidel s tím, že obsahuje pouze čísla 1 – 6. Jsou to spojená dvě sudoku 6 x 6 políček, přičemž pátý a šestý řádek (podbarvené) jsou součástí obou sudoku. Tyto řádky pošlete jako tajenku.

PŘESMYČKY

Uhodněte příjmení čtyř starších českých umělců ze stejného oboru jejich působnosti. Přeházeně uvádíme jen souhlásky jejich příjmení.

Výčet samohlásek: AAEIOOOUUÝÝ

SBDK	
SKVCV	
SLKVK	
STRFT	

ZÁHADNÁ SLOVA

KOSNUDOPSRURAPROSHORUEPL

Z nápisu vyškrtněte tři stejné dravé ptáky, přesto tam ještě tři draví ptáci zůstanou.

DOVSACMOESTČMTOYSŘMI

Z nápisu vyškrtněte třikrát osm, stejně tam však ještě 3 x 8 zůstane.

VÝHERCI NAŠICH SOUTĚŽÍ

Pozvánka na výlet (Druhá socha Radegasta je v pražské zoologické zahradě.) Renata Spustová z Metylovic, Daniela Gottwaldová Kopřivnice a M. Plechatová z Prahy 9; **Doplňovačka** (Domažlice) Jaroslav Stejskal z Liberce; **Police** (Guláše: segedínský, hovězí, mexický, maďarský) Miroslav Bartoš z Tanvaldu; **SUDOKU** (zhruba dvakrát tolik) Růžena Smolíková z Prahy 3. V závorkách jsou uvedena správná řešení. Všem výhercům blahopřejeme. Na řešení dnešních úloh čekáme do 20. září.

PŘESMYČKA

OBŘI DÁVNO HAJALI

Přehodte všechna písmena a objeví se naše populární umělkyně.

kanzelsberger

www.kanzelsberger.cz

síť knihkupectví po celé republice

Eva Pilarová chystá OSLAVU PADESÁTIN

Je to zpěvačka, obdařená vynikajícím sopránem tříoktávového rozsahu a také dokonalou pěveckou technikou se schopností obdivuhodné hlasové ekvilibristiky. I když vrchol její kariéry spadá do 60. a 70. let, nadále skvěle zpívá a patří jí neoddiskutovatelně jeden z nejlepších hlasů, jaký vůbec česká pop-music kdy měla. S pěveckou legendou jsme hovořili krátce po jejím kulatých narozeninách.

● **Teď v srpnu jste měla velké životní jubileum. Prohlásila jste ale, že slavit ho nebudete. Proč?**

Rozhodla jsem se, že tu sedmdesátku budu ignorovat a že příští rok oslavím padesátku. To zní přece jen lépe, tedy ne, že bych si chtěla ubírat roky, ale když Pán Bůh zdraví dá, v příštím roce budu mít padesáté výročí svého zpívání. A to je určitě mnohem větší důvod k oslavě než narozeniny.

● **Váš problém je ale v tom, že jste příliš slavná na to, aby se Vaše jubilea jen tak přešla. Začalo se slavit bez Vás, televize a rozhlas připravily mimořádné pořady k Vaším narozeninám... Jak jste se s tím nakonec vyrovnala?**

Rozhlasové i televizní pořady mě potěšily a udělala mě také radost sledovanost galapořadu, který vysílala

ČT 1 a hezké reakce televizních diváků. V předvečer narozenin jsem zpívala na 15. Mezinárodních jazzových dnech v Dubé na Českolipsku a tam přece jen k oslavě došlo. Od starostky Dubé jsem obdržela čestné občanství města Dubá, stala jsem se čestnou členkou místních mažoretek a zároveň jejich patronkou, z publika přicházeli gratulanti s květinami i s dárky, mezi kterými byla nádherná soška Madonny s Jezulátkem, krásný čajový servis a krásná starožitná porcelánová mísa. A dokonce i dva velké dorty a obrovský koláč.

● **Jste slavná, ale život jste lehký neměla. Byly doby, kdy Váš talent svazovaly i různé zakázky. Dlouhou dobu jste nemohla třeba na Západ. Jak jste to nesla?**

Bylo mě to strašně líto, dostávala jsem pozvání na Západ, ale vrchnost agentury Pragokonzert mě o tom mnohokrát ani nedala vědět. V některých případech na pozvání odpověděli, že nemám čas, v jiných poslali místo mě jinou zpěvačku.

● **Co Vám v té době, kdy jsme žili za zdí, dávalo chuť dále zpívat?**

Zcela jistě publikum, lidé, kteří chodili na mé koncerty, kupovali moje desky a fandili mi, zkrátka ti všichni,

Odvázat se Eva Pilarová umí nejen na pódiu...

kterým vděčím třeba za své tři Zlaté slavičky a za dvě Platinové desky.

● **Jak jste se dostala ke zpívání? Vzpomínáte si na svoje první vystoupení?**

Mého hlasu si všimli už na základní škole. Chodila jsem do pěveckých kroužků a první vystoupení jsem měla ve druhé třídě. Zpívala jsem něco o kočičkách a maminka, která je švadlena, mě ušila krásný bílý kočičí kostým vyšívaný flitry a korálky. Ten se zalíbil i ředitelce školy, ukradla ho a mamince řekla, že jsem ho musela ztratit cestou ze školy. Tahle křivda ve mně zůstala hodně dlouho, maminka té lži ale naštěstí neuvěřila. Také jsem zpívala v brněnském dětském rozhlasovém sboru Dr. Františka Lyska, tam jsem měla první rozhlasová sólečka. Profesionálně jsem začala zpívat v roce 1960, kdy jsem se po konkurzu dostala do divadla Semafor. A o Semaforu tvrdím, že to byl perfektní základní kámen, na kterém se pak dobře stavělo. Díky Semaforu jsem se poznala s řadou vzácných lidí, kromě Jirků Šlitra a Suchého, Pavlínu Filipovskou, Jana Wericha, Josefa Škvoreckého, Jiřího Trnku, Zdeňka Seydla, Arnošta Lustiga, ale i herce Miloše Kopeckého, Františka Filipovského, Miroslava Horníčka, Ljubu Hermannovou, Stellu Zázvorkovou a řadu dalších, kteří buďto byli s námi na jevišti nebo nám fandili v hledišti. Díky Semaforu jsem si zazpívala s Waldemarem Matuškou i Karlem Gottem.

● **Už jste to řekla, ale přesto ještě**

Eva Pilarová a Karel Gott: Dvojice, která patří k tomu nejlepšímu v české popmusic.

jednou: co pro Vás vlastně znamená zpívání?

Nechci, aby znělo nadneseně, ale je to doslova můj život. Patří mezi velká životní štěstí, když se koníček stane povoláním. A zatím nehodlám přestat, víte, říkám si s troškou jedovatosti: proč bych já měla přestávat, když jsou tací, kteří ani neměli začít?

● **Máte na kontě řadu hitů. Je to jako ptát se matky, které dítě má nejraději, přesto se Vás zeptám: na kterou ze svých písní nejraději vzpomínáte?**

Já nemusím vzpomínat, nejoblíbenější písničky stále zpívám na svých koncertech, mám je zařazené do směsi pro pamětníky, diváci si tedy spolu se mnou můžou zopakovat písničku o tom, že Kočka není pes, Lásku nebeskou, Oliver Twist, Rákosí, Sekáče a spoustu jiných. Z těch novějších se nejvíc líbí Montiho čardáš a právě ten patří v posledních letech k mým nejoblíbenějším. Je totiž technicky na zpívání velmi náročný a já mám vždy dětskou radost, že se podařil a že diváci chtějí opakovat. Pro ten případ mám dokonce čínskou verzi, při té se všichni dost baví.

● **Ve svém profesním životě jste jako každý, kdo nějak vynikal – a Vy jste vynikala velmi často – bojovala s hloupostí a arogancí mocných. Prožila jste ale i jinou bitvu: těžkou nemoc a boj, kdy šlo skutečně o život. Co pomáhalo v tomto souboji?**

Doktoři i léčitelka, skvělé zázemí, které mě vytvořil můj manžel a v ne-

poslední řadě víra v Boha. Vždycky říkám, že víra byla tím nejlepším věnem, které mě rodiče do života mohli dát.

● **Už se Vás na to ptali mnohokrát a mnohokrát jste odpovéděla, že pomohli léčitelé. Kdy nastala situace, že jste rozhodla léčitele oslovit?**

Bylo to naopak, léčitelka kontaktovala mě. V roce 1988 jsem zpívala v Alžíru, na koncertě byla shodou okolností slovenská léčitelka, po vystoupení mě vzkázala přes společného známého, že držím pohromadě jen silou vůle a že ona by mě dokázala pomoci. Pociťovala jsem v té době velkou únavu, ale nic mě nebolelo. Pro jistotu jsem si zašla ke kamarádovi lékaři, tomu vstaly vlasy hrůzou na hlavě, zjistil, že mám před sebou nejvyšší rok a půl života. A pak už šlo všechno ráz na ráz. Lékařský zásah, pomoc léčitelky, ozařování, Boží pomoc a já jsem zatím tady.

● **Ptal jsem se, protože na léčitele jsou různé názory. Jsou a není jich málo také hlasy, které je odsuzují a mluví o šarlatánství. Jistě jste se s nimi už také setkala. Jak na ně reagujete?**

Považuji za velký hyenismus, když podvodníci parazitují na neštěstí druhých. Bohužel, je takových syčáků pořád dost. Proto vždycky říkám: nikdy neřešte zdravotní problémy bez účasti lékaře, byť byste měli sebevětší jistotu, že právě ten váš léčitel je ten nejlepší. On totiž ten skutečný léčitel vám to nejen doporučí, on vám to poručí!

● **Asi to zní banálně, ale co považujete v životě za štěstí? Určitě zdraví, nezávislost, mít práci, nenudit se, nezávidět.**

● **A opačná strana mince?**

Z toho vyplývá, že nemoc, závislost, nemít práci, nudit se, závidět...

● **Ví se o Vás, že vedle zpívání, ráda také vaříte a fotografujete. Co Vás přivedlo k těmto koníčkům?**

Už jako malá holka jsem se motala mamince v kuchyni. Maminka dobře vaří a tatínek, vždycky když přišel do kuchyně, nasál vůni, maminku pochválil. No a já milující dcerka – jedináček – jsem si přála, aby mě tatínek taky tak pochválil. A ve dvanácti letech už jsem uměla uvařit nedělní oběd, tatínkovo nejoblíbenější vepřo-knedlo zelo. A hovězí polévku s domácími nudlemi. Fakt je, že ty první nudle nebyly zrovna moc „vlasové“. Tatínek měl fotoaparát, kterého jsem se brzy zmocnila, první pokus nebyl nic moc, namísto celého tatínka jsem vyfotila jen jeho nohy. Systematicky jsem se začala věnovat fotografování před pětadvaceti lety. Před pěti lety jsem si koupila digitální fotoaparát, objevila jsem v počítači Photoshop a začalo vznikat něco, čemu říkám fotootobrázky, to jsou fotografie dodatečně upravené na počítači.

● **Vaření to ve Vašem případě znamená i psaní kuchařek. Prozradíte ale taky, co nejraději čtete Vy? Třeba právě v těchto dnech?**

„Rodinný rozpočet a společnost spotřeby“ od Luboše Smrčky. Je to velmi poučné čtení.

● **Říká se, že obrázek je mnohdy víc než tisíc slov. Co, popř. kde nejraději fotíte Vy?**

Ráda fotím západy slunce, přírodu, ale i města nebo městská zákoutí. Pro mě je nejkrásnější Praha, ale takový New York je také velmi fotogenický.

S manželem Janem Kolomazníkem

Tak fotí Eva Pilarová....

● Jaký je Váš vztah k seniorům jako publiku a k seniorům vůbec?

Pro seniory zpívám ráda, je to skvělé publikum, mám radost, když mě pak řeknou, že při mých písničkách omládli a zavzpomínali si na mládí a na staré lásky. Ke starším jsem měla vždycky úctu – také jsem k tomu byla z domova vedená. Jak tak koukám, teď abych začala pomalu už mít úctu sama k sobě...

● 1. října bude Mezinárodní den seniorů. Co byste k němu nejstarší generaci popřála?

Hlavně zdraví, to je nejpodstatnější. Ale také lásku svých blízkých, respekt, trpělivost a toleranci svého okolí.

● Před svými narozeninami jste říkala, že na oslavy nemáte čas, protože máte spoustu práce. Na čem právě pracujete?

Jednak mám ještě pár letních vystoupení se svojí kapelou a už připravuji nové CD. Všechny texty mě napsal textař a básník Josef Fousek. Přesto to bude svým způsobem „barevné“ album, protože na něm zazní swing, blues, pop, rocková balada i šanson.

● Prozradíte, jak se udržujete v kondici, abyste vše zvládla?

Dělám co mě baví. To znamená zpívám a fotím. A jím to, co mě chutná. Ale nemusí to být žádné nákladné delikatesy, nejvíc si pochutnám třeba na pečených bramborách s kouskem másla. Tak se snažím neustrnout, zajímají mě novinky v technice, internet, email, atd.

To dnes ušetří neuvěřitelné množství času.

● Co byste si přála dosáhnout v dalších letech?

Zdraví. A ráda bych ještě pár let zpívala. Když jsem viděla nedávno na hradě Houska úspěšné vystoupení Yvety Simonové, která byla plná elánu a absolutní pohody, nepřipadá mě to tak nemožné.

● Přejeme, aby se Vám splnilo vše, nač jen pomyslíte.

DĚKUJI !!!

S Evou Pilarovou hovořil
František Vonderka.

Foto Josef Louda a Eva Pilarová

VIZITKA EVY PILAROVÉ

Narozena: 9. srpna 1939 v Brně

Stav: Je potřetí vdaná. Třetím manželem je od roku 1984 tanečník Jan Kolomazník (*1952). Z prvního manželství má syna Milana.

Bydliště: Praha

Největší úspěchy: Nelze vyjmenovat všechny: v 60. letech vyhrála například na festivalech v Helsinkách, Berlíně, Sopotech, ale i na Kubě, u nás celkem čtyřikrát zvítězila v anketě Zlatý slavík (1964, 1965, 1967, 1971). V roce 1998 byla vyznamenána Masarykovou akademií za dlouholetý přínos v oblasti jazzu a pop music. Úspěch v oblasti hudby dokládají také dvě platinové a několik zlatých desek.

Koníčky: Je autorkou několika kuchařek. Ráda rovněž fotografuje a zúčastnila se už několika výstav.

Zajímavost: V bývalém SSSR se v době své největší slávy v anketě o nejpobulárnější zahraniční zpěvačku umístila na 1. místě. Až druhá byla "First Lady of Song" Ella Fitzgeraldová, její velký vzor. Také české publikum své Evě vzhledem k hlasové podobnosti nadšeně říkalo Fitzpilarka.

Pokaždé, když se mně někdo zeptá, kudy vede cesta do nebe a kde se tenhle věčný ráj vlastně nachází, vybaví se mi citát z evangelia, v němž Ježíš pravil k zástupům – Blahoslaveni čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou – a dav Izraelitů užasnul, stejně jako já, protože ze slov nazaretského mistra jsem pochopil, že cesta do nebe není dlouhá, že lidi nemusí běžet přes hory do tibetské Lhasy ani k pyramidám do Egypta, že není zapotřebí trmácet se do Indie a omývat se v posvátné řece Gangu, že cesta do nebe vede přes složité závit kůry mozkové tou nejužší cestičkou do srdce, a že jen tehdy, uchováme-li si srdce čisté před žádostmi světa, poznáme pravdivost božského učení Ježíšova a najdem' v sobě nepopsatelný pocit pokoje a štěstí, tedy budem blahoslaveni a království nebeské nebude ani nahoře ani dole, ale přímo v nás.

SRDCE

A od té chvíle, co vím, že na čistém srdci záleží, každé ráno koukám do zrcadla svého vědomí a svědomí, abych třeba už za chvíli, jen co vyběhnu z domu, nezapomněl, že i dnes budu mít dvě možnosti, žít nebo živořit, a tahle modlitba beze slov mi zrcadlí stav srdce, tedy mého obydlí,

duchovní okénko

DS

a pomáhá mi, abych se neztratil sám sobě a nevybral si náhodou tu druhou možnost.

Čisté srdce, to je boj na život a na smrt, vždyť čemu věnuji byť nakrátko svůj zájem, tomu dávám hnedle i kousek svého srdce, a mohlo by se stát, že večer přijdu s prázdnou domů, kolik lidí se takhle vrací živořících, s tis-

nivým pocitem zmaru, ale ten, kdo už ví, že království nebeské nosí v sobě, dokáže i tu nejtíživější tíseň proměnit v modlitbu a brzy nato v píseň, protože se dověděl, že přijít domů znamená víc než otevřít domovní dveře, že je zapotřebí jít dál a vstoupit do dveří srdce, a kdo tohle ví, ten už nikdy nebloudí, je klidně celý den ve službě pro druhé, ale srdce mu našeptává, že to rozhodující se neděje činy, ale způsobem bytí, a vstoupit do srdce, znamená vrátit se domů, a tam spatřit Boha, to už víme přece.

A jestliže nás svět kolem dlouho nepřijímá, není to vždycky jenom naše vina, kamení se přece hází na ty stromy, které nesou ovoce, kamení je prorocké znamení nové úrody, kamení je nevděk světa; pouze na čistém srdci záleží, přátelé Krista a jeho věčného království.

ThDr. Jan SCHWARZ

Exministr Bohuslav Sobotka k ekonomické krizi: JE NUTNÉ VYLOUČIT SOCIÁLNÍ RIZIKA

Rekordní výše státního dluhu je dnes jedním z hlavních témat všech tzv. velkých médií. Od dluhu se pak odvíjejí debaty a úvahy, týkající se výdajů v sociální oblasti, zdravotnictví, vědy i třeba výstavby levných obecních bytů. Mnohá média při této příležitosti uvádějí, že právě na údajně přebujelých sociálních položkách je třeba šetřit, aby se státní finance nezhroutily. Doba seniorů o těchto tématech hovořila s bývalým ministrem financí Bohuslavem Sobotkou (ČSSD).

● **Když jste byl ministrem financí, tak Vám opozice vyčítala výšku ročního nárůstu státního dluhu. Co říkáte tomu dnešnímu, který je několikanásobně vyšší a zjevně ještě poroste?**

Když jsem v roce 2002 přišel do funkce ministra financí, bylo roční tempo zadlužování vyšší než 6 procent HDP. Poslední státní rozpočet, který jsem připravoval, skončil s deficitem menším než 1 procento HDP. Během naší vlády jsme tak postupně snižovali tempo zadlužování a také podíl celkového veřejného dluhu na HDP. Tento pozitivní trend vzal za své v roce 2008, po zahájení Topolánkových tzv. reforem a po příchodu hospodářské krize. Vysokému růstu veřejného dluhu dnes čelí téměř všechny státy EU. V zahraničí to není vnímáno jako rozpočtová katastrofa, ale logická daň za hospodářský propad, důsledek

fungování automatických rozpočtových stabilizátorů a aktivních vládních rozpočtových politik. Čas k opětovnému snižování deficitů přijde po roce 2011.

● **V předvolebním programu Vaší strany se uvádí, že náklady na sociální výdaje jsou u nás zhruba o 1/3 nižší než je průměr EU. Co je příčinou tohoto stavu? Neschopnost vytvořit dostatečné prostředky nebo jejich odlišné nasměrování? Ptám se i proto, že v souvislosti s krizí se už hovoří o potřebě úspor a jako první na ráně jsou mandatorní výdaje. A z nich pak ty sociální. To by znamenalo, že současný stav by se nezlepšil.**

Náš sociální systém je ve skutečnosti úsporný a poměrně efektivní. Lidem v sociální nouzi neposkytuje na rozdíl od vyspělých evropských zemí nijak komfortní zabezpečení, jde spíše o nezbytná existenční minima. Nijak dlouhá nebo vysoká není například vyplácená podpora v nezaměstnanosti, ani nemocenská. Druhou příčinou je celkově nižší míra přerozdělování, jež našemu státu neposkytuje žádný rozpočtový prostor pro velkorysou sociální politiku. Je to důsledek celoevropsky podprůměrné míry zdanění, jež z části podporuje hospodářský růst, ale současně posiluje sklon k deficitnímu hospodaření našeho státu. Další pokles daní si zkrátka nemůžeme

dovolit. Jen by to prohloubilo zadlužování a ohrozilo stávající sociální transfery.

● **Sociální dávky lze zneužívat a taky se tak děje. Tím se samozřejmě snižuje efektivita systému. Hodně se o tom mluví, ale zatím se moc nezměnilo. Myslíte si, že tomu zneužívání se dá účinně zamezit?**

Nesouhlasím s tím, že se nic nezměnilo. Už v letech 2004-2006 byly za vlády ČSSD přijaty legislativní změny, omezující možnosti zneužívání dávek. Bylo rozlišeno nutné životní a existenční minimum a zpřísněn zákon o zaměstnanosti tak, aby umožnil více motivovat nezaměstnané k hledání práce. Tyto změny byly mnohem efektivnější a spravedlivější, než plošné škrtky za vlády ODS po roce 2007. Tyto plošné škrtky poškodily i pracující rodiny s dětmi, které jistě žádné dávky nezneužívají.

● **V předvolebním programu ČSSD přikládá velký význam bydlení. To se pro mnohé starší lidi v nájemních bytech stává noční můrou. Malých, sociálních bytů je nedostatek, protože tato položka se u nás po roce 1989 na rozdíl třeba od Rakouska či Německa zanedbávala. Je to i o mladých rodinách, ale asi právě důchodce to vzhledem k příjmům mimořádně postihuje. Myslíte si, že situace se dá řešit ještě za života současné generace důchodců?**

Já myslím, že ano. Pravicová vláda utlumila aktivity Fondu bydlení (SFRB), jehož vznik prosadila ČSSD. Právě tento fond by ve spolupráci s obcemi mohl nastartovat výstavbu nových sociálních bytů či domů s pečovatelskou službou. To lze realizovat již během příštího volebního období.

● **V ČR dochází k privatizaci obecních bytů, pro obce jsou často klíčovým zdrojem financí. Pravidla se mění, na rozdíl od prvních privatizací dnes často jde o milionové částky za**

Diskuse s účastníky odborové demonstrace proti sociální politice bývalé Topolánkovy vlády.

byt. Skutečností tak je, že pro mnohé seniory privatizace znamenají problém. Na to, aby koupili byt, ve kterém třeba 20 let žili, nemají potřebné prostředky, kvůli věku jim banky půjčují neochotně nebo nepůjčí vůbec. Obce se pak chovají velmi různě (nechávací bydlet, prodají i s nájemníky). Nebylo by dobré mít pro podobné případy obecná pravidla? O obecných pravidlech hovořím i proto, že někdy se ceny za zhruba stejný metr čtvereční (kvalita bytu) liší o ulici dále v jiné čtvrti i o 10 000 Kč, některé obce také zvyšují ve svých bytech nájemné více než někteří soukromí vlastníci regulovaných nájemních bytů. Takže i když nechají důchodce „dobydlet“, bez příspěvku to z důchodu nezvládnou. Nebylo by lepší tyto byty dočasně změnit na sociální?

Bohužel, na obecná pravidla už asi bude pozdě. Řešením je již zmíněná státní podpora výstavby sociálních bytů, a dále takový tlak občanů na zastupitelstva, jenž by mírnil snahu o příliš rychlou deregulaci. Věřím, že členové ČSSD v obecních zastupitelstvech budou brát při svém rozhodování ohled na zájmy seniorů, bydlících v obecních bytech. Koneckonců poslanci a senátoři ČSSD prosadili zákon, umožňující tempo deregulace rozvolnit.

● Zatímco z ODS slyšíme, že důchodci jsou na tom dnes nejlépe, protože mají jisté příjmy, ve Vašem volebním programu se mluví o valorizaci vyšší než je inflace, jak je tomu dosud. Zdůvodnění je, že životní náklady starších lidí rostou rychleji. To je samozřejmě pravda, ale opět tu je otázka: odkud se na to vezme? Chcete taky pro osamělé žijící důchodce prosadit státem garantovaný nejnižší důchod ve výši 1,2 násobku životního minima. K tomu mám stejnou otázku: jak se to zaplatí?

Neslibujeme populisticky snižování sociálního pojištění, chceme zvýšit stáva-

Exministr podpořil loni také iniciativu občanů Bučovic proti tzv. regulačním poplatkům ve zdravotnictvím

Bohuslav Sobotka během debaty se seniory v DPS v Tišnově.

jící stropy na odvody sociálního pojištění ze čtyřnásobku na šestnásobek průměrného platu. Pokud v době krize nebude sociální pojištění na nezbytnou valorizaci stačit, použijeme jiné daňové výnosy. I tam ČSSD navrhuje konkrétní opatření, jež by je měla zvýšit.

● V médiích i mezi lidmi se dost diskutuje o tzv. 13. důchodu, kterým by chtěla ČSSD vylepšit situaci důchodců. Říkáte, že financovat by se měl ze zisků ČEZ. Opět otázka: nebudou ty peníze někde chybět? Jak se nyní nakládá se zisky ČEZ, že je tento krok podle ČSSD možný?

Peníze chybět nebudou, na tzv. 13. důchod bude potřeba cca 1/3 ze stávající roční dividendy státu z akciového podílu v ČEZ. Tato dividendy se nyní pohybuje na minimální úrovni a v případě potřeby ji lze ještě o něco zvýšit. Jen připomínám, že stát vlastní v ČEZ téměř 70 procent akcií a podle názoru ČSSD by si je měl ponechat ve svém vlastnictví.

● V předvolebním programu ČSSD mně zaujal pojem „účelná privatizace“ v souvislosti s určitými podniky. Říkáte, že ty strategické by si měl stát ponechat, popř. uchovat si v nich klíčové postavení. Důvod je tu evidentní, možnost prosazovat určitá opatření a to i ta protikrizová, jenže u politických oponentů s tím narážíte. Ti říkají, že bez peněz za prodej těchto podniků se stát neobejde...

Zisk z prodeje strategických firem nevyvážá obrovská rizika, která by takovou privatizaci doprovázela. Rizika ekonomická, bezpečnostní, energetická i ekologická. Dokážete si například představit privatizaci státních lesů, jak ji navrhuje ODS? Nebo prodej strategických ropovodů či letiště Ruzyně? S ničím takovým ČSSD souhlasit nebude. Byl by to ve skutečnosti korálkový obchod, který by ohrozil naši budoucnost.

● Poplatky ve zdravotnictví hodláte v případě vítězství ve volbách zcela zrušit. Zdůvodnili jste proč a voliči to už loni ocenili. Zajímalo by mně spíš, zda je už nějak vyčísleno, kolik na tom experimentu bývalé vlády získaly soukromé lékárny.

Zřejmě to bude částka přesahující 1 miliardu korun. Právě poplatky v lékárnách lidé nejvíce kritizují jako zcela zbytečné. A mají pravdu. Jde jen o zdražení zdravotní péče bez efektu na její kvalitu. Proto je zrušíme, pokud získáme dostatek hlasů v nadcházejících volbách.

● Slovensko zavedlo euro a předpovědi a varování některých českých expertů, že to bude mít zlé sociální následky, jaksi nevyšly. ČSSD je také pro jasný termín zavedení eura. Vychází tedy také z názoru, že víc než v méně jako takové je to v tom, jak se vládne?

Máme unikátní možnost využít zkušenosti Slovenska se zavedením eura. Poučit se z chyb i úspěchů. Platí, že Slováci přijetí eura v zásadě zvládli. V České republice je aktuální i díky probíhající recesi v letech 2014 až 2015. To poskytuje dostatek času na dobrou přípravu, která vyloučí možná sociální rizika.

● Rozhazovat by se nemělo nikdy, dnes v době krize to určitě platí dvojnásob. Ale i škrtat by se mělo uvážlivě. Co říkáte úvahám na omezení prostředků pro Akademii věd?

Minulá vláda nezvládla reformu financování vědy a výzkumu. Akademie věd potřebuje několikaletý finanční polštář proto, aby se vůbec mohla realisticky novému způsobu financování vědy přizpůsobit. Jsme připraveni celou situaci řešit tak, aby Akademie věd přežila a udržela všechny kvalitní vědecké a výzkumné kapacity.

**Za rozhovor poděkoval
František VONDERKA**

POMÁHÁME ŘEŠIT PROBLÉMY

JUDr. Zdeňka
VEJVALKOVÁ

právní poradna DS

Začátkem letošního roku koupil dům, ve kterém bydlíme, jiný majitel. Od té doby máme neustálé problémy. Dům má 6 bytů s nájemníky.

Změnou majitele nám nastaly těžké časy. Nový majitel je arogantní, neustále nás napadá, že se máme odstěhovat, protože on s námi žádnou smlouvu sepsávat nebude. Naše námitky, že máme nájemní smlouvu s předcházejícím majitelem na dobu neurčitou, ho nezajímají. Tvrdí, že s domem má jiné plány. Říkal, že nám dá čas do konce roku, pak nám zastaví vodu a vypne elektrinu a topení. Co máme dělat?

J.P. Brno.

Vaše situace je jistě velmi nepříjemná, ale nikoliv neřešitelná. Pokud nový majitel koupil bytový dům, ve kterém jsou nájemníci, vstoupil vůči vám jako nájemníkům do práv a povinností předcházejícího majitele. To znamená, že s Vámi prakticky nemusí vůbec sepsávat novou nájemní smlouvu, neboť Vaše nájemní smlouva sepsaná s předcházejícím majitelem je stále platná. **Na tomto místě si dovoluji upozornit vás na problémy, které by mohly nastat, pokud by s vámi nový majitel navzdory svým tvrzením, že tomu tak není, chtěl uzavřít nájemní smlouvu novou.** Pro vás jako nájemníky je nezbytné vědět, že by mohl bez vašeho souhlasu změnit pouze jméno (případně trvalé bydliště či sídlo kanceláře) pronajímatele. Jinak musí být nová nájemní smlouva totožná se smlouvou uzavřenou s předcházejícím majitelem. V případě, že by vám nový majitel předložil k podpisu novou smlouvu, přezkoumejte si zejména, jaké jsou

v ní uvedeny povinnosti nájemníka, zda výše nájmu odpovídá původní smlouvě a zda je na dobu neurčitou, tedy na dobu, která byla uvedena ve smlouvě předcházející. Jedná se totiž o nejčastěji využívané lži jak „napálit“ nájemníka. Nejde o nepodstatné náležitosti smlouvy, což je zřejmé z toho, že v případě změny smlouvy na dobu určitou může pronajímatel požadovat po jejím uplynutí vaše vystěhování. Po uplynutí této doby již v jeho bytě bydlíte protiprávně, neboť nemáte platnou nájemní smlouvu. Co pro seniora znamená podstatné zvýšení nájmu, nemusím připomínat. Neplacení ve smlouvě uvedeného nájmu je důvodem k výpovědi z bytu. I když nikdo nemůže předjímat rozhodnutí soudu, lze se v obou případech domnívat, že tím, kdo by případný soudní spor vyhrál, by nebyl nájemce. Nejlépe by tedy bylo se před podpisem smlouvy poradit s právníkem, zda nějakým způsobem nejsou ohrožena vaše práva a podepsat ji až po této poradě. Na zapůjčení návrhu smlouvy a porady s právníkem máte nárok. Nenechte se tedy donutit k neuváženému podpisu nové smlouvy ani pod psychickým nátlakem, křikem nebo tvrzením, že smlouvu musíte podepsat ihned. Nemusíte! Právě naopak, takový postup bych viděla jako možnou manipulaci ze strany předkladatele smlouvy (což platí obecně u všech druhů smluv, tj. i při koupi různých předmětů na předváděcích akcích a pod,) a tedy důvod ke konzultaci s odborníkem. Pokud je smlouva v pořádku, nemá pronajímatel (ani nikdo jiný – např. prodejce, poskytovatel různých služeb) důvod k obdobnému jednání. Nevěřte ani slibům a ujištěním, že podepsanou smlouvu lze změnit či zrušit. Lze tak učinit totiž pouze

se souhlasem obou stran! Nemůžete však očekávat souhlas od někoho, komu se podařilo vám vnutit podepsání smlouvy pro vás nevýhodné.

Nezbytné je novému majiteli hradit nájem a náklady spojené s bydlením ve výši, která je stanovena ve smlouvě s předcházejícím majitelem, neboť neplacení nájmu je zákonným důvodem k výpovědi z bytů. V žádném případě, pokud si řádně plníte povinnosti nájemce, nemůže po vás pronajímatel úspěšně požadovat (pokud s tím nebudete dobrovolně souhlasit), abyste se z bytu odstěhovali, ať má se svým domem plány, jaké chce. Dům koupil s tím, že v něm je 6 nájemních bytů, v nichž na základě nájemní smlouvy bydlí nájemci. Pokud se nechce dostat do rozporu se zákonem, je jeho povinností toto respektovat a může mít požadavky jen v rozsahu, který mu umožňuje zákon. Výpovědní důvody jsou taxativně stanoveny příslušným ustanovením občanského zákoníku. Vy máte v domě plné právo bydlet. Naopak žádný právní předpis neumožňuje pronajímateli zastavit vodu, elektrinu či topení. Pokud by nový majitel své výhrůžky splnil, je nezbytné ihned využít všech možností, které vám dávají právní předpisy. Je jich několik :

Občanský zákoník umožňuje ochranu proti zásahu do tzv. pokojného stavu. Svě k takové situaci může říci také Státní energetická inspekce, Krajská hygienická stanice atd. A samozřejmě soud. **Výklad možností ochrany při porušování vašich práv - odpojení elektrické energie, zastavení vody, odpojení vytápění nebo bránění ve vstupu do domu či bytu - je poněkud delší, než mi umožňuje prostor, který má naše poradna v Době seniorů vymezen. Možnostmi ochrany a kroky, které je třeba učinit, se budeme zabývat v příští právní poradně.**

Právní poradnu DS vede JUDr.
Zdeňka VEJVALKOVÁ

KDYŽ KRACHNE CESTOVKA

Sdružení obrany spotřebitelů, o.s. eviduje zvýšený počet telefonátů kvůli nedávným krachům cestovních kanceláří. Lidé se ptají, co dělat a jak postupovat, aby dostali zpět peníze za zakoupené zájezdy.

Především by spotřebitelé měli dbát na to, aby si před koupí zájezdu a samotným uzavřením cestovní smlouvy ověřili, zda je cestovní kancelář skutečně pojištěna proti úpadku. Doklad o pojištění a další informace týkající se případného nahlášení pojistné události při úpadku CK je cestovní kancelář povinna předat zákazníkovi již při sepsávání cestovní smlouvy.

Pokud cestovní kancelář zkrachuje a lidé již na dovolenou vůbec nejdou, je nezbytné nutné, aby co nejdříve tuto pojistnou událost nahlásili právě té pojišťovně, u které je CK pojištěna. Při nahlášení pojistné události vyplní

příslušný formulář, ke kterému doloží ověřenou kopii cestovní smlouvy a kopii dokladu o zaplacení zájezdu. Pojišťovna je pak povinna nejpozději do šesti měsíců uhradit zaplacený zájezd.

„Bohužel často se stává, že není vrácena celá částka, kterou spotřebitelé zaplatili. Záleží totiž na jakou sumu byla cestovní kancelář pojištěna, vysvětluje tiskový mluvčí SOS Jan Mišurec a zároveň doplňuje: „Většinou se vrací v řádu 85 až 90 % z ceny zájezdu.“

V případě, že spotřebitelé jsou v době krachu cestovní kanceláře již v zahraničí na dovolené, mají právo požadovat po pojišťovně zajištění přepravy zpět domů a zajištění nezbytné stravy a ubytování do doby odjezdu. Pokud by jim byl zájezd z důvodů úpadku CK zkrácen, mají právo požadovat také vrácení rozdílu mezi zaplacenou částkou a cenou částečně po-

skytnutého zájezdu. Není také možné, jak se stalo, aby po spotřebitelích někdo požadoval peníze za transfer či je např. protiprávně zadržoval v autobuse.

Pokud spotřebitelé zrušili (stornovali) zájezd ještě před úpadkem CK a peníze jim doposud nebyly vráceny, nemohou svoji pohledávku vymáhat po pojišťovně. Tuto pohledávku budou moci uplatnit až v rámci insolvenčního řízení. Je však otázkou, kolik peněz zbude společnosti na vyplacení těchto pohledávek.

V případě jakýchkoliv problémů se mohou spotřebitelé obrátit na poradenskou linku SOS 900 08 08 08, která je zpoplatněna 8 korunami za minutu. Využít lze také online poradnu na webových stránkách www.spotrebitel.info a lze se obrátit také na bezplatné osobní poradny, které má SOS ve všech krajích České republiky.

ZÁŘÍ JE MĚSÍCEM PLODŮ

Září je měsíc, ve kterém se léto přes svojí „babí“ podobu pomalu přehoupává v podzim. Zářijové dny sice ještě leckdy prodlužují léto, zahradník však již hledí k podzimu a pečlivě se na něj chystá. V zahradě kvete stále méně rostlin, ale jejich krásu nám bohatě vynahrazuje úroda ovoce a zeleniny. Sklepy, úložné prostory a vhodné přepravky jsou vyčištěny, vydezinfikovány a připraveny k ukládání vypěstovaných plodů. Je doba výroby šťáv a moštů, povidel, marmelád a kompotů, někteří se věnují i výrobě ovocných vín. Práce na zahradě v září je více než dost, ale říká se, že práce na zahradě prodlužuje život. Tak vzhůru na ni.

OVOCNÁ ZAHRADA

V září ocesáváme jabloně a hrušně. Skladujeme, moštujeme a kompotujeme i další ovocné plody. Při sklizni dáváme pozor, aby pád jednoho plodu nepoškodil jiné, protože jejich poškození by způsobilo hnilobu. Postupujeme směrem do středu a nahoru. Shnilé a popadané ovoce

sbíráme a v případě, že je ukládáme do asanační jámy, zasypáváme je páleným vápnem.

Švestky a pološvestky jsou dozrálé a je třeba je ocesat. Sklizeň využijeme k tomu, abychom plody zkontrolovali, jestli nejsou

napadené šarkou. Takto napadený strom je nevyléčitelný, proto je třeba jej vykopat a spálit.

Na jeho místo nevysazujeme jiné slivoně, protože jsou na šarku citlivé, ale klidně zde můžeme umístit bobuloviny nebo jádroviny.

Právě nyní je také pravý čas ke sklizni dvakrát plodících jahod a bez-

TIP DO KUCHYNĚ

Tentokrát na bylinkovou marinádu. K její přípravě potřebujeme 3 dl slunečnicového oleje, 2 hrsti sekaných bylinek – pažitka, tymián, petržel, rozmarýn, bazalka, 1 lžičku čerstvé mletého pepře, 1 stroužek prolisovaného česneku, 1 lžičku nastrouhané citronové kůry. Všechny suroviny důkladně promícháme, poté rozmixujeme. Ve vzniklé marinádě obalíme maso a necháme odležet 3 hodiny při pokojové teplotě.

POMOC Z PŘÍRODY

MEDUŇKA LÉKAŘSKÁ (Mellisa officialis)

Pochází sice z východního Středozeří, ale od pradávna se i u nás pěstovala jako léčivá a medonosná rostlina. Lidově se jí říká melisa, včelanka, včelník, matečník, lemonika, planá máta. Meduňka je vytrvalá bylina. Má rozvětvenou lodyhu dlouhou 40 až 60 cm, někdy dorůstá i do výšky 100 cm. Kvete od června do srpna drobnými květy bílé barvy, které se objevují v úžlabí listů. Celá rostlina má svou charakteristickou citrónovou vůni, zejména před rozkvětem. Sbírá se list a nať bohatě olistěná, hlavní dobou sběru je červen až srpen.

Jako lék se využívala meduňka již ve středověku. Obsahuje silici, která má zklidňující účinky při stavech úzkosti, snižuje krevní tlak, tlumí bolesti a zlepšuje zažívání. Zvyšuje a podporuje tvorbu žluče a zabraňuje nadýmání. Příznivý účinek má ale i při chorobách z nachlazení a chřipkových stavech. V lidovém léčitelství byla doporučována ke koupelím při revmatismu a ke kloktání.

Z lihových výtažků se vyrábějí prostředky proti bolestem hlavy a nervovým stavům.

Stejně jako v minulých číslech DS i dnes přináší několik praktických návodů z domácích lékáren našich babiček. Tentokrát se týkají především žaludečních potíží a nechutenství.

Meduňkový dressing

Připravujeme se z rozemletých listů smíchaných s majonézou. Skladujeme v lednici. Je to výborné zpestření masitých a rybích pokrmů.

Meduňkový čaj

Nálev se obvykle připravuje z jedné čajové lžičky drogy na šálek vroucí vody - denně se pije 2 až 3 šálky.

Meduňkové víno

Léčivý extrakt připravíme z rozmačkaných čerstvých listů meduňky, které necháme 3 dny louhovat ve víně. Po scezení uchováujeme meduňkové víno v uzavřené láhvi v chladničce. Užívá se při nechutenství a žaludečních bolestech každé 2 hodiny.

Karmelitské kapky

50g meduňky, 20g citronové kůry, 30g semen koriandru, 10g nastrouhaného muškátového oříšku a 10g skořicové kůry

drobně pokrájíme a louhujeme týden v ředěném lihu (200ml vody na 100ml lihu). Po scezení skladujeme kapky v dobře uzavratelné láhvi a užíváme proti nevolnosti i pro osvěžení.

Česneková kořalka

10 mladých rostlinek česneku i s natí dobře omyjeme a osušíme. Nať podle potřeby zakrájíme a rostlinky svisle uložíme do skleněné nádoby. Zalijeme 1l rezné nebo ovocné pálenky a necháme týden louhovat. Pak scedíme a přefiltrujeme. Užívá se jedna sklenka denně při onemocnění trávicího ústrojí, při potížích žaludečních i žlučkových, při poruchách krevního oběhu a při zvýšeném krevním tlaku. Doporučuje se užívat po dobu 4 až 6 týdnů. Pak je nutné udělat přestávku a pokračovat v užívání až po delší době.

Mátový likér

Do půl litru vodky, žitné nebo jiné pálenky se přidá 1 lžice sušené máty. Láhev se smísí dobře uzavře a mátu necháme louhovat nejméně 3 týdny. Pak přidáme 200g rozpuštěného cukru a znovu necháme stát několik dnů na chladném místě. Nakonec mátovku přefiltrujeme a užíváme při zažívacích potížích, maximálně 3 likérové sklenky denně.

trnných ostružin. Ty už se později sbírat nemají, protože nejsou sladké a chutné, navíc jsou často plesnivé. Vysazujeme nové jahodníky, které musí být dobře zakořeněné, abychom se mohli příští rok těšit na bohatou sklizeň.

Rybíz a angrešt prosvětluje odřezáváním starých větví. Je také čas pro hnojení draselnou solí nebo síranem draselným. Projeví se to lepším vybarvením a cukernatostí plodů, vyzráním letorostů i zvýšením mrazuvzdornosti dřevin. Také trávníky je třeba ošetřit – naposled posekat a pohodit slabou vrstvou kompostu: do jara se z něj uvolní většina živin.

ZELENINOVÁ ZAHRADA

Září je měsícem sklizně a zpracování zeleniny. Sklízíme rajčata, papriky, patizony, malé dýně, červenou řepu a další druhy zeleniny. Po sklizni záhony zbavíme zbytků, které mohou napadat škůdci a choroby. Záhony okopeme, zryjeme, odstraníme plevel a důkladně pohnojíme, nejlépe kompostem, a připravíme je pro další plodiny. To, že je září měsícem sklizně totiž neznamená, že ještě nemůžeme něco zasadit. Vysejeme ředkvičky, zimní salát, špenát, kopr a ozimý květák, rozsadíme trsy pažitky. Sušíme sklizený česnek a i ten připravujeme k výsadbě. V případě velmi nepří-

nivého počasí, můžeme rostliny chránit fólií. Česnek, který můžeme vysazovat až do poloviny října, by se neměl sázet do půdy po cibuli, póru, rajčatech, bramborách a po česneku samém. Když předpovědi hlásí mrazíky, sklízíme i nedovyvinutá rajčata, která necháme dozrát doma. Pod plody tykví dáváme prkna nebo dlaždice, aby od země neuhnivaly.

OKRASNÁ ZAHRADA

Zatímco na ovocné a zeleninové zahradě je září měsícem úrody a sklizně, pro okrasnou zahradu je to spíš období výsadby. Sázíme jehličnany a stálezelené dřeviny, které dá-

váme do země nejlépe s kořenovým balem, dále pak dvouletky, lilie, kosatce a na jaře kvetoucí cibuloviny, jako jsou například tulipány, ladoňky a talovíny. Nesázíme

Jako živý plot jsou vhodné i stále zelené túje...

ale ještě narcisy, s těmi počkáme až na říjen.

Dělíme a přesazujeme skoro všechny trvalky, vynecháme pouze na podzim kvetoucí druhy. Chceme-li na podzim vysázet opadavé listnaté stromy, již nyní pro ně připravíme jámy.

Připravuje Zdeněk LESÁK

DOBŘÉ RADY NAD ZLATO

Aby jehličnany dobře a bez újmy přečkaly zimu, začněte je v tomto období vydatně zalévat. Často a mylně se domníváme, že dřeviny, které na jaře neobrazí, přes zimu vymrzly. Dřeviny však spíš než mrazem trpí v zimním období suchem, protože jehličnany a stálezelené dřeviny odpařují vodu svými zelenými částmi i během této roční doby. Při nedostatku vláhy nemají možnost svými kořeny vodu doplnit a uschnou.

Máme-li na zahradě místa s trvalým stínem, kde tráva neroste, nahradíme ji nyní nebo na jaře některými dvouděložnými rostlinami. K tomu účelu je vhodný barvínek, břečťan, zběhovec, hluchavka, konvalinka aj. Vyprahlý jižní svah, kde tráva také špatně roste, osázíme kostřavou, rozchodníkem, netřesky, mateřídouškou, lomikámeny či rozrazil. Všechny rostliny potřebují dobrou výživu.

Společně s ovocem neskladujeme výrazně aromatické druhy zeleniny, aby ovoce nenačichlo.

Do podzimního rytí záhonů je ještě daleko, osiřelé záhony proto osejeme hořčicí nebo směskou luštěnin a brukvovitých rostlin. Lepší než podporovat na záhonech růst plevelu je osít je rostlinami, které vážou dusík. Do příchodu prvních přizemních mrazíků pokryje záhony zelený porost, který po podzimním zarytí do záhonu obohatí vyčerpanou půdu o nezbytné živiny a zlepší její strukturu. Současně rostliny nestihnou vykvést a vysemenit se, čímž nehrozí zaplevelení záhonů některými z jejich expanzivnějších druhů.

Září je nejvhodnější dobou pro vysazování lilií (*Lilium*) kromě lilie bělostné (*Lilium candidum*). Vysazujeme je do dostatečně hluboké jamky, na jejímž dně je malá drenážní vrstva. Na tu založíme malou vrstvu písku, na niž položíme cibulku lilie a zasypeme lehkou humózní půdou ze směsi kompostu, rašeliny a písku. Tato vrstva by měla být od špičky až k povrchu minimálně dvojnásobkem výšky cibulky. Stanoviště liliím vybíráme takové, které zastíní jen povrch půdy, ale květy budou na slunci.

Možnost zapojení i pro seniory

PROSAZUJÍ EKOLOGICKÝ ZPŮSOB MYŠLENÍ

Nestátní nezisková organizace Galacie byla založena v roce 2002 a je zaměřená na sociální a ekologické projekty. Motivem vynakládaného úsilí na rozvíjených projektech je osobní víra členů sdružení ve vzkříšeného a z ní vyplývající zodpovědnost za prostředí, kde Galacie působí. I proto hned po jejím vzniku jedním z jejích hlavních cílů bylo vybudovat hospic ve Středočeském kraji, který bude mít environmentální prvky (vytápění biomasou, ekologizace provozu atd.)

K tomuto kroku vedla členy Galacie snaha ulehčit nevléčitelně nemocným poslední fázi života – umírání. Hospicové hnutí v době zakládání občanského sdružení Galacie nebylo příliš známé a chyběla krajská střediska paliativní péče. Úkolem hospice je pomáhat a sloužit. Poskytuje hluboce lidský a přitom vysoce profesionální přístup ke každému pacientovi. Hospic nemocnému garantuje, že:

a/ nebude trpět nesnesitelnou bolestí

b/ bude vždy respektována jeho lidská důstojnost

c/ v posledních chvílích života

PŘEDSTAVUJEME O.S. GALACIE

nezůstane osamocen. Myšlenka hospiců je tedy hodná všestranné podpory. Ne všude tomu tak je. Předseda Galacie Jaroslav Bajer smutně komentuje: „Přestože bylo vynaloženo nesmírné úsilí mnoha dobrovolníků (včetně odborníků) zatím se nepodařilo myšlenku hospice nazvaného Johanka realizovat. Přes podporu starosty, jsme pro restituční spory s pozemky museli opustit obec Káraný, na neporozumění jiného charakteru jsme narazili v jiných městech. Věříme, že do-

svadní neúspěch neznamená nesignifikančnost našeho počínání a snad v brzké budoucnosti bude tento záměr naplněn. Křesťanský zaměřená Galacie to ovšem nevzdává. Vedle hospice usiluje i o vybudování chráněné dílny pro postižené občany.

Její centrum Aurelie má potřebné vybavení i myšlenkový náboj: „Vlastníme pečící stroj na výrobu hostií s reliéfem mistra Františka Bílka. Unikátní stroj může „chrlit“ hostie s uměleckou pečeti génia první poloviny dvacátého století.“ Výroba hostií s ornamentem by měla navázat na práci Aurelie Procházkové, která se v letech 1934 - 1941 výrobě hostií věnovala za použití původního výrobního nářadí s ornamentálními matricemi. Tyto matrice byly vytvořeny ručně jako rytiny s následným zakalením. V současné době chybí k otevření provozovny, pojmenované po této obětavé ženě, „pouze“ peníze.

Nejsou však jen problémy, bez kterých se dnes bohužel neobejde téměř žádná, navíc pak nezisková činnost. Jsou i úspěchy. S finanční podporou Magistrátu města Hradce Králové se Galacií

knižní okénko DS

NOVINKY

10 NEJPRODÁVANĚJŠÍCH

1. (-) Tomáš Sedláček: *Ekonomie dobra a zla*, 299,-
2. (1.) Dick a Felix Francisci: *Talár a dres*, 249,-
3. (-) Stephenie Meyerová: *Stmívání*, 349,-
4. (-) Nora Robertsová: *Srdce oceánu*, 249,-
5. (6.) Muriel Barberyová: *S elegancí ježka*, 289,-
6. (-) Dan Brown: *Digitální pevnost*, 298,-
7. (-) Stephenie Meyerová: *Rozbřesk*, 399,-
8. (4.) Barbara Nesvadbová: *Brusinky, Brána*, 249,-
9. (-) Rhonda Byrneová: *Tajemství*, 299,-
10. (-) David I' Hermitte: *Michael Jackson*, 289,-

Tuto rubriku vydáváme ve spolupráci s knižnictvím Kanzelsberger.

HITLER SE BÁL ŽIDŮ

Partička Židů v čele s Bradem Pittem rádí v okupované Francii mezi nacistickými důstojníky. Strach už začíná mít i samotný fýrer Adolf Hitler. Takový je děj napínavého spaghetti westernu režiséra Quentina Tarantina, který koncem srpna přišel do kin. Scénář k Tarantinově filmu, mimo jiné oceněnému na filmovém festivalu v Cannes, v češtině vydalo nakladatelství Mladá fronta. Čtenář si může vychutnat šťavnaté dialogy a nahlédnout pod pokličku v tvůrčí dílně tohoto geniálního vizuálního kuchaře. Některé popisy i vtipné dialogy jistě obohatí slovník nejen fanoušků kultovního režiséra. Knižní verze filmového hitu *Hanebný pancharti* stojí 249,- korun.

SATURNIN NAŠEHO SRDCE

Jednou ze dvanácti knih našeho srdce je *Saturnin* Zdeňky Jirotky. V celonárodní anketě můžete hlasovat až do konce září. Letošní vydání slavného humoristického románu je v pořadí už dvaadvacáté – což samo o sobě svědčí o nesmr-

telnosti Jirotkova věrného sluhy i dalších postav. Pokud si budete chtít připomenout trampoty *Saturnina* s jeho pánem, dědečkem a zejména Miloušem a tetou Kateřinou, stavte se v knižnictví pro jeden výtisk knížky, kterou vydal Šulc & Švarc a stojí 249,- korun.

TALBOT NEJDŘÍV V ČEŠTINĚ

Ve světové premiéře vyšel v Česku paropunkový vědecko-romantický komiksový thriller *Grandville* britského autora Bryana Talbota. Milovníci obrazových románů mohou pátrat, kdo zabil Raymonda Leigh-Vydru, kulturního ataše Britské socialistické republiky v Paříži? Scénárista a výtvarník Talbot vykreslil alternativní svět, ve kterém Francie vyhrála napoleonské války a nyní vládne Evropě. Prožijete neuvěřitelnou jízdu, na jejímž konci budete křičet: já chci ještě! Knihu vydalo Comics Centrum a její brožovaná verze stojí 299,- Kč.

podarilo úspěšně rozvinout ekologické středisko Ambrož s pobočkou v Hradci Králové. Věnovalo se především pilotním projektům. Dlouhodobě např. monitoruje zvyšující se trend úhynu drobného ptactva v městských aglomeracích. Mnoho ptáků umírá po nárazu do skleněných ploch, i proto má projekt příznačný název SKLENĚNÉ PTACTVO. Předseda Bajer: „Na tomto projektu s námi spolupracuje ekologická organizace JARO Jaroměř. Vylepujeme siluety dravců na skleněné plochy, kde nejčastěji dochází ke kolizi a následnému úhynu ptactva (zastávky MHD, plochy na bazénu, budovách, protihlukové bariéry...) Předpokládáme, že tímto opatřením zabráníme minimálně stovkám zbytečných úrazů a úhynu ptáků na prosklených plochách.“

Aktuální projektem Galacie je osvětová kampaň k logu Ekologicky šetrný výrobek. Je to společný počin několika nevládních ekologických organizací, které chtějí veřejnost seznámit s myšlenkou národního programu značení přírodně šetrnějších výrobků. Pracovně tento projekt nazývají pasivní ochrana přírody. Jaroslav Bajer vysvětluje: „Každý občan má možnost při svém nákupu ovlivnit produkci zboží, které buď bude brát ohled na životní prostředí nebo ho bude i nadále devastovat. Věříme, že kampaň se sloganem „Zodpovědnost má svoji značku“ bude mít pozitivní ohlas nejen mezi ekology a veřejností, ale také se k ní připojí Ministerstvo životního prostředí. I proto, že v čerstvě zveřejněném průzkumu EU jsme se jako republika umístili na pomyslném chvostu ze 27 zemí EU pokud jde o ohleduplnosti vůči životnímu prostředí při nakupování. Nevěříme, že jako národ jsme ekologicky bezohlední, myslíme si ale, že tento průzkum odhalil neinformovanost obyvatel a to tedy chceme, alespoň tam kde působíme, napravit.“

Zapojit se do užitečné práce mohou i senioři, zejména pak ti, kteří žijí v oblasti působnosti Galacie: „U případných dobrovolníků nehledáme žádnou profesní znalost či dovednost, ale hledáme ochotu, vstřícnost a hlavně časovou volnost případných kolegů. Nabízíme neformální vztahy v přátelském prostředí plném pohodové nálady. Aktuálně třeba hledáme pomocníky na pasení oveček v Hradci Králové na přírodní památce Na Plachtě. Možností zapojení je mnoho. Postrádáme ochotné lidi, kteří by např. v krabici odváželi poraněná zvířata (ptactvo, netopýry aj.) do nedaleké záchrané stanice v Jaroměři.“

Protože někteří lidé siluety ptáků strhávali, musela Galacie začít i osvětovou kampaň.

Uvítáme, když to budou aktivní senioři. Cestovné bychom jim samozřejmě zaplatili a přidali na kávičku nebo na pivo.“

Pro případné zájemce o spolupráci má předseda Galacie Bajer tento vzkaz:

„Prosím, volejte 777191179 nebo raději mailujte na jaroslavbajer@yahoo.com Odpovíme všem.“ Více informací o činnosti neziskové organizace Galacie najdete na www.galacie.cz. (red)

Cestovní kancelář LOTOS
CK LOTOS SEZÓNA 2009 - KATALOG ZDARMA

Poslední volná místa

ŘECKO
Neváhejte a jed'te za sluncem
VELKÉ SLEVY
pro seniory a děti

TEL.: 466 985 652 **www.cklotos.cz**

CENTRUM VLTAVSKÁ V NOVÉ PODOBĚ

Kulturní dům Vltavská, sídlící v budově bývalých Dopravních podniků v Praze 7, prochází velkými změnami.

Cílem nového vedení Vltavské je především inovace a rozšíření programu. „Mou vizí je vytvoření multifunkčního prostoru, kde si každý najde něco, co ho baví a kde se dobře cítí. Strávil jsem s novým realizačním týmem mnoho času nad přípravami nové koncepce, a doufám, že se nám opravdu podaří vytvořit z Vltavské místo, kde se budou lidé rádi setkávat“, říká ředitel Filip Kolací. Instituce bude do budoucna používat název Kulturní Centrum Vltavská.

V nové podobě se veřejnosti začne představovat právě od září. Podzimní nabídka zahrnuje celou řadu akcí – od koncertů různých žánrů, osvětových přednášek (17. 9. od 19 hod. Eva Zimmelová, Čínská medicína; 24. 9. od 18 hod. MUDr. Jan Hnízdil, Stres a jeho tělesné projevy; 30. 9. od 18 hod. Jan Rippl Židovské město v 16. století) přes představení hostujících divadelních souborů (Osobní divadlo s režii Jaroslava Duška, pro děti Buchty a loutky), filmový klub (dokumenty Viliama Poltikoviče) až po víkendové zájmové semináře (keltská keramika, workshop fit latino, intuitivní kresba, výroba šperků)

První akcí, na kterou se na podzim do Kulturního Centra Vltavská můžete vydat, je celodenní program u příležitosti znovuotevření, a to ve čtvrtek 10. září. V průběhu celého dne budou ve všech prostorách budovy a v okolí probíhat různé workshopy, ukázky kurzů, divadelní vystoupení,

koncerty, přednášky a různé soutěže. Na závěr vystoupí se speciálním programem kapela *Laura a její tygři* s Lenkou Novou a celou akcí zakončí *Dan Bárta & Illustratosphere*. Vstup na celodenní program je ZDARMA, vstupné na večerní koncertní speciál je 190,- Kč v předprodeji v pokladně KC Vltavská.

Při Kulturním Centru Vltavská funguje úspěšně už několikátým rokem Centrum celoživotního vzdělávání umožňující široké veřejnosti kvalitní, systematické a cenově dostupné zájmové vzdělávání. Působí zde i Klub aktivního stáří (KLAS), jehož aktivity jsou zaměřeny na seniorskou veřejnost a nabízí různé kulturní zážitky. Centrum celoživotního vzdělávání nabízí a zahrnuje několik možností studia a oborů ze kterých si vybrat. Každý ze studovaných oborů obsahuje 8 přednášek ve 14-denním cyklu. Zápis do CCV se konají září: 21. - 25. 9. 2009 (vždy od 9:00 do 16:00, v pátek pouze do 11:30). Zápisné na celý semestr činí 300,- Kč (resp. 200,- Kč pro Centrum zdravé zvědavosti) pro starobní a invalidní důchodce, matky na MD a nezaměstnané, 1.000,- Kč pak pro ostatní zájemce. Okruhy vzdělávání CCV se dále řadí do několika podskupin:

Centrum zdravé zvědavosti – ke studiu si lze vybrat z několika zájmových oborů – aktuálně např. Léčba a prevence pohybem.

Psychologie, Výživa, Pražské domy vyprávějí či Současnost pod drobnohledem.

Kurz náborových přednášek U3V poskytuje servis fakultám pražským VŠ, které nabízejí studium formou studia na Univerzitě 3. věku. Nabídkový kurz je proto určen výhradně seniorské veřejnosti (starobní a invalidní důchodce) s ukončeným VŠ či minimálně SŠ vzděláním (dle typu fakulty) neboť se předpokládá, že část studentů se dále bude vzdělávat právě na konkrétních fakultách VŠ (např. FAMU, DAMU, ČVUT atd.) nebo si chtějí rozšířit obzor z daných oborů.

Centrum zdravého stárnutí nabízí tolik potřebnou osvětu pro udržení dobré fyzické i psychické kondice pro všechny věkové kategorie.

Univerzita volného času představuje formu systematického mezigeneračního vzdělávání v atraktivních oborech. Není zde předpoklad předchozího vzdělání, nekonají se vstupní ani výstupní testy. V případě zájmu o studium nezáleží ani na věku – jediným předpokladem je zájem o obor a dovršení 18 let. První přednášky se po prázdninách uskuteční 29. září. Od 9 do 11 hod. to bude přednáška z cyklu Pražské domy vyprávějí (přednáší Jan Rippl) od 11:30 pak přednáška z cyklu o východních a západních náboženstvích (Mgr. Lenka Doležalová)

a ve 14 hodin začíná přednáška Prof. Ing. arch. Karla Kibice, DrSc z cyklu o vývoji světové architektury.

Akce Klubu aktivního stáří mají ve Vltavské tradici téměř 25 let. Pravidelně v pondělí od 14:30 se v rámci klubu můžete zúčastnit různých před-

nášek, koncertů nebo setkání s populárními osobnostmi. Vstupné na akce je jednotné, a to 50,- Kč.

Více informací o kurzech najdete na www.vltavska.cz nebo je získáte na tel. číslech 220 870 376, 608 467 772.

Pro seniory se také konají 6., 13., 20. a 27. 9. (vždy od 13:30 do 17:30) taneční čaje orchestru Color club – stylové interpretace současné ta-

KULTURNÍ CENTRUM
VLTAVSKÁ

neční hudby a melodií minulých let. Vstupné 55,- Kč. Mezi seniory jsou oblíbené poznávací zájezdy CK Vltavská. V září to budou:

12. 9. „Kamenné slunce nám na cestu neposvítí“ – nově otevřený zámek Korozluky, barokní zámek Libochovice, renesanční tvrz Brozany, kostel sv. Gotharda. Cena 400,- Kč

19. 9. „Kdyby byl Bavorov, co jsou Vodňany“ – zámek Kratochvíle, Netolice, kostel Panny Marie v Bavorově, zřícenina mohutného hradu Helfenburku. Cena 520,- Kč

20. 9. „Na Boubín za krásnou vyhlídkou“ – Prachatice, Pravětín, cesta z Boubína do Kubovy Hutě. Cena 500,- Kč

26. 9. „Zámecké parky jižní Moravy“ – renesanční zámek Bučovice, málo známý zámek Ždánice, Milotický zámek. Cena 630,- Kč.

Pro čtenáře DS je určitě zajímavá i informace, že v KC Vltavská mohou koupit svůj měsíčník, který se jinde tak těžce shání.

(red)

PROPAGACE DS: KDO SE PŘIDÁ?

Krajská rada Svazu důchodců České republiky, o.s. Středočeského kraje dlouhodobě spolupracuje také s magistrátem Statutárního města Kladna. Ve městě máme tři velmi dobře pracující ZO SDČR a pořádáme zde ve vzájemné spolupráci několik akcí pro důchodce – např. pravidelné besedy s Městskou policií, společenská odpoledne se soutěžími Liga seniorů, v říjnu k Mezinárodnímu dni seniorů divadelní představení v kladenském divadle.

Na základě účelové finanční podpory jsme objednali předplatné Doby seniorů pro Středisko komplexní sociální péče Fontána Kladno, pro všechna výpůjční místa Městské knihovny Kladno, pro kladenské penziony pro seniory a pro domy s pečovatelskou službou. Protože také spolupracujeme s Územní organizací diabetiků v Kladně, i pro ně Dobu seniorů objednáme. Domníváme se, že tímto způsobem se dostanou informace z měsíčníku Doba seniorů blíž k těm, kteří je potřebují a kterým je Doba seniorů určena. V novinových stáncích v Kladně jsem pochopení pro propagaci a prodej DS nenašla. Také objednáme předplatné pro kladenské základní organizace SDČR s tím, že na pravidelných měsíčních besedách budou funkcionáři informovat své členy o obsahu Doby seniorů a budou doporučovat její individuální zakoupení.

Předplatné objednáme hromadně od září do konce t.r., na příští rok mám podporu ze strany magistrátu přislíbenou také. Touto cestou chci za účinnou pomoc pro distribuci měsíčníku DS poděkovat zejména primátorovi Ing. Danu Jiránkovi. Myslím si, že příkladu kladenského magistrátu by mohla ostatní města a obce v ČR následovat.

Hana NĚMCOVÁ, předsedkyně Krajské rady SDČR, o.s. Středočeského kraje

TIPY LETEM

Také zářijový program vycházek Pražské informační služby je velmi bohatý. Pro čtenáře DS jsme z něho vybrali:

5. so. Pocta stověžaté Praze. Vycházka po Královské cestě, zaměřená na rozbor architektonických a urbanistických hodnot Prahy, které z ní činí jedinečnou památku celosvětového významu. Začátek v 15.00 u Pražské brány. Vstup 50 Kč.

6. ne. Maiselova a Španělská synagoga. Prohlídka synagogy v rámci cyklu „Poznávejte Židovské Město“. Začátek v 10.00 před vchodem do Maiselovy synagogy. POZOR – omezený počet účastníků na 30 osob. Vstup 50 Kč + jednotné snížené vstupné do objektu 50 Kč.

Vyšehrad. Prohlídka areálu včetně hřbitova a kasemat, podzemních chodeb někdejší barokní pevnosti. Připomeneme si také nejznámější legendy i záhadu Čertova sloupu. Začátek ve 14.00 před kostelem

sv. Petra a Pavla. Vstup 50 Kč (obdobná akce také 13., 20. a 27. 9.).

10. čt. Břevnovský klášter. Celková prohlídka klášterního areálu včetně barokní baziliky sv. Markéty, románské krypty a budovy prelatury. Začátek akce ve 14.30 před kostelem sv. Markéty (tram. č. 22 „Břevnovský klášter“). Vstup 50 Kč + vstupné do objektu 50/30 Kč.

12. so. Areál Psychiatrické léčebny v Bohnicích. Při procházce areálem si povíme o historii a současnosti tohoto zdravotnického zařízení. Začátek ve 14.00 na stanici aut. č. 177 a 200 „Odra“. Vstup 50 Kč.

13. ne. Národní divadlo. Prohlídka nás zavede k základním kamenům, do hlediště a hlavního foyeru, kde můžeme obdivovat díla Mikoláše Alše, Františka Ženíška a dalších umělců generace Národního divadla. Začátek každou půlhodinu od 8.30 do 11.00 před vchodem do historické budovy. Objednané skupiny (nad 15 osob) mají přednost. Vstup 70 Kč (stejná akce 20. 9.).

19. so. Za koníčky do Ctěnic.

Vhodné pro děti od šesti let (v doprovodu dospělé osoby). Zajímavé povídání o historii zámku Ctěnice s prohlídkou zrekonstruovaného zámku, zámeckého parku a kočárovny s unikátní expozicí cestovních kočárů. Děti pak čeká malý vědomostní kvíz se sladkou odměnou. Začátek akce na zastávce „Ctěnice“ po příjezdu aut. č. 302, který odjíždí v 9.29 od metra C „Letňany“. Vstup děti 40 Kč / dospělí 50 Kč + vstupné do objektu 20 Kč.

24. čt. Palácové zahrady pod Pražským hradem (Ledeburská, Malá Pálffyovská, Velká Pálffyovská, Kolowratská, Malá Fürstenberská). Začátek akce v 16.00 u vchodu do zahrad z Valdštejnské ulice č. 12-14. Vstup 50 Kč + vstupné do zahrad 79/49 Kč..

26. so. Od Malvazinek k usedlosti Konváře. Připomeneme si místa, kde stávala obec Radlice, usedlosti Laurová, Brentova a Barvířka. Začátek akce ve 14.00 na stanici aut. č. 137 „Urbanova“. Vstup 50 Kč.

PODAT POMOCNOU RUKU

Možná, že již jste slyšeli o patientských organizacích, které sdružují lidi se stejným zdravotním problémem. Mezi taková sdružení patří i kluby stomiků. Stomik je člověk, kterému bylo ze závažných zdravotních problémů provedeno vyústění trávicího traktu na povrch těla. Je to bezpochyby velký a dramatický zásah do života jedince.

Stomici byli přesto jedni z prvních, kteří se dokázali celosvětově zorganizovat, pomáhat si a vyměňovat zkušenosti. Již od roku 1954 začala v zahraničí vznikat první sdružení pacientů s vývodem. Přes 20 let fungují i v ČR občanská sdružení, jejichž členy jsou právě lidé, kteří mají stomii. Stomici nečekají na odměnu, ale pomáhají si proto, že vědí, jak těžké jsou začátky, jak ne-
snadné je po těžké nemoci zvládat každodenní péči o stomii, vrátit se zas mezi lidi. Člověk se naučí a vydrží víc, než si myslí, a je dobré, když ví, že na problém není sám, že se může poradit nejen v nemocnici

s lékařem a sestrou ale i s lidmi, kteří přesně chápou jeho problémy a obavy.

České regionální organizace stomiků jsou sdruženy v České ILCO, které reprezentuje stomiky na republikové úrovni. České ILCO je členem Evropské asociace stomiků EOA a Světové asociace stomiků IOA. Všechny tyto organizace nemají žádné zaměstnance, vše potřebné vykonávají dobrovolníci z řad zkušených stomiků a spolupracují spolu.

Letos 3. října oslaví stomici na celém světě Světový den stomiků pod heslem Podat pomocnou ruku. Je to velmi příhodné právě pro lidi, kteří

Členové FIT-ILCO letos byli společně i v Harrachově

mají zdravotní problém, o kterém se ve společnosti nemluví. Vždyť problém vyprazdňování je téměř tabu. Život lidí s vývodem je pro mnohé velká neznámá, která budí strach, někdy i odpor, proto je dobré poznávat, že i stomici mohou žít plnohodnotný život. Každý problém je řešitelný, jen vědět jak na to. Vědět, na koho se obrátit a kdo může předat těžce nabyté zkušenosti.

I z těchto důvodů občanské sdružení FIT-ILCO ČR ke světovému dni stomiků připravilo řadu akcí. Ve dnech 26. - 29. září pořádá ve spolupráci s ILCO Cheb 4 denní seminář v Mariánských Lázních. Seminář je určen pro onkologické pacienty po operaci střev nebo močového měchýře, zejména pro ty, kteří mají stomii, pro ostatní pacienty se stomií, pro jejich rodinné příslušníky a zdravou veřejnost zajímavící se o danou problematiku. 28. září se uskuteční v Mariánských Lázních oslava Světového dne stomiků, na kterou je pozvána široká veřejnost. Sraz u fontány na kolonádě je ve 13 hodin.

Následně v hotelu Kosuth proběhne vyhlášení a ocenění nejlepších fotografií českých fotografů, kteří se zúčastnili fotosoutěže s tematikou života stomiků, kterou sponzoruje firma Hollister (výrobce pomůcek Dansac). Více informací na www.stomici-praha.wz.cz

Marie ŘEDINOVÁ,
předsedkyně FIT-ILCO

PROMOCE V DŮCHODOVÉM VĚKU

Snad každá univerzita v České republice pamatuje na seniory a organizuje Univerzitu třetího věku. Obory jsou nesmírně široké, od velmi populárních počítačů (na které se někde sestavují pořadníky), přes medicínské a právní obory, případně dějiny umění či účetnictví až například po výživu a potraviny.

Právě poslední obor organizují na fakultě potravinářské a biochemické technologie Vysoké školy chemicko-technologické v Praze a má velký úspěch. Docent Josef Příhoda, který má nejstarší studenty na této fakultě na starosti, říká, že se velký důraz klade i na aktualizaci studia. V jednom běhu se například podle požadavku studentů předělala náplň, předmět personalistika se vyměnil za předmět věnovaný koření, který přednáší odborník z předního výrobního podniku, i když mezi studenty byli i zájemci o práci s lidmi, ale přeci jen zůstali ve výrazné menšině.

Nesmírně populární jsou mezi studenty návštěvy různých potravinářských provozů, kde pracují mnozí absolventi VŠCHT Praha. „Velkou oblibu má exkurze do

pivovaru U Fleků, ale i do dalších podniků, kde studenti mohou nahlédnout „pod pokličku“ a třeba si poopravit některé své ne úplně přesné představy o potravinářské výrobě,“ vypráví docent Příhoda.

„Mnozí studenti – senioři, kteří k nám přicházejí, už absolují svou třetí nebo dokonce pátou univerzitu s velmi širokých rozptylem zájmu. Jsou to lidé, kteří studují ty obory, na které třeba neměli čas ve svém aktivním věku, nebo si prohlubují znalosti v oblasti, které je zajímala už dřív, motivy jsou prostě různé. Nejvíce studentů je ve věku od 60 do 70 let, ale měli jsme tu absolventku, které bylo dokonce 82 a byla čilá a neskutečně aktivní,“ doplňuje docent Příhoda.

Studenti, aktivní senioři, si školu pochvalují a lékaři jim dávají za pravdu. Čím déle si člověk v seniorském věku udrží aktivitu, a to nejen že se bude učit nové věci, ale bude chodit mezi lidi, navazovat nové kontakty, tím si prodlouží aktivní a tedy plnohodnotný život. Na univerzitách třetího věku tohle platí všechno dohromady. (ip)

SPORT I OPERA

Občanské sdružení ŽIVOT 90 pořádá k Mezinárodnímu dni seniorů už 8. ročník běžeckého závodu **Seniorská míle** o hodnotné ceny pro seniory a seniorky od 60 let výše, v kategoriích muži a ženy.

Poběží se v sobotu 3. října 2009 a start je v 11 hodin z Kampy, z místa pod obloukem Karlova mostu, cíl je před vstupem do paláce Žofín. Trať je pořadatel vybral tak, že měří 1609 kroků, což je zhruba 1 300 metrů a závodníci na ní musí překonat i 33 schodů. Po startu se totiž běží parkem podél Čertovky, po scho-

dech na Malostranské nábřeží, přes most Legií, po pravé straně chodníku k Národnímu divadlu a na Slovanský ostrov k paláci Žofín. Cíl je bezprostředně před vstupem do paláce.

Závod se koná za každého počasí a přestože organizátoři na místě zajišťují zdravotnickou službu, upozorňují, že každý závodník je sám odpovědný za svůj fyzický a psychický stav.

Registrace závodníků v den konání od 9.00 do 10.15 hod. v paláci Žofín, Rytířský sál.

Přihlášky můžete posílat do 1. října poštou: o.s. ŽIVOT 90, Karolíny

Světlé 18,110 00 Praha 1, e – mailem: generace@zivot90.cz či telefonicky na čísle 222 333 555 nebo osobně v recepci Domu PORTUS denně od 9.00 do 16.00 hodin.

Přihlásit se ovšem můžete i před startem v paláci Žofín.

Národní divadlo a ŽIVOT 90 také letos pokračují v již sedmnáctileté tradici benefičních představení, která společně pořádají u příležitosti Mezinárodního dne seniorů. Letos padla volba na nejpobulárnější dílo českého klasika - **Prodanou nevěstu**. Výtěžek z benefičního představení bude použit ve prospěch o.s. ŽIVOT 90 a jeho aktivizačních programů pro seniory.

(red)

Tak to vypadalo na loňském ročníku závodu.

vzkazník DS

Výstava výtvarníka Karla Pospíšila začíná zítra v 15 hodin v městském kulturním středisku ve Veprtech. K vidění jsou obrazy krajiny a zvěře a jejich výskyt v ČR. Návštěvníky určitě také zaujmou modely středověkých lodí včetně dokumentace. Výstava potrvá do 26. září, je otevřená v pracovní dny od 9.00 do 18.00 hodin, v ostatní dny pouze po telefonické dohodě (tel. 474 386 147, mob. 731 449 167).

Autorský profil Zdenky Lorencové Ryba hovoří, který vydala Česká muzika z Dubné u Č.

Budějovic, si lze objednat na telefonu 387-992-992. Touto cestou odpovídáme na četné telefonáty a dopisy čtenářů a prosíme o pochopení, že není v našich silách na desítky dotazů odpovídat jednotlivě.

(red)

SÁZEJÍ NA RŮZNORODOST

MO Svazu důchodců ČR v Prachaticích vstoupila už do patnáctého roku svého působení. Ve své práci se zaměřuje na tři hlavní oblasti: pravidelné seniorské středy, aktivity Klubu důchodců a zájmové útvary. V rámci seniorských střed se např. konají besedy o mezigeneračních vztazích, ochranné spotřebitelů a o právech seniorů. V programu je také zájezd do Prahy i týdenní rekreační a poznávací pobyt na Moravě. Nezapomínáme ani na oblíbená společenská odpoledne s hudbou a tancem. Plánujeme dvě prodejní výstavy výrobků seniorů i setkání s jubilanty. Konat se samozřejmě bude i tradiční předvánoční posezení v Národním domě. Klub důchodců připravuje každé pondělí odpoledne různé vzdělávací, zájmové i zábavné pořady. Abychom vyhověli různorodým individuálním zájmům našich členů, uvádíme postupně do činnosti zájmové útvary. Velmi aktivní už jsou pěvecký soubor Radostná chvíle, klub přátel městské knihovny a skupina country tanců. Členové u nás mají dostatek příležitostí, jak se zapojit do společného života. V naší činnosti vycházíme z toho, že samota představuje ve stáří největší hrozbu. Člověk zestárne, jakmile ztratí zájem o ostatní lidi. Proto bychom se měli snažit ze stáří vytvářet pokud možno co nejhezčí část života. Nermoutit se z toho, co nemáme, ale radovat se z toho, co je a co ještě společně vytvoříme.

Mgr. Jiří DOLEJŠ

DÍK AGILNÍM TŘEM GRÁCIÍM

Stalo se již tradicí, že členové Městské organizace Svazu důchodců ČR tráví společné rekreační pobyty nejen doma, ale i v zahraničí.

Rekreační komise, patří v naší největší organizaci SDČR k neaktivnějším. Agilní a iniciativní funkcionářky Dana, Jarča a Helča – známé již také pod společným názvem „Tři Grácie“ připravují již několik let pobyty, o které je velký zájem a kterých se zúčastňuje stále více členů. Letos to byly Mariánské Lázně, kam se sjelo dvěma autobusy, auty i vlakem téměř 150 „hradečáků“ a obsadilo známý hotel Polonia. Přijeli, aby nejen popíjeli zdarma vodu známých pramenů, ale procházeli se po promenádě, zaposlouchali se do zpívající fontány, navštívili i řadu památných míst v okolí, přírodní krásy či divadlo a samozřejmě nescházeli ani společenský večírek s tancem.

Ocenit je nutno práci milé trojice Grácií – dovedou vybrat, výhodně nasmlouvat, ale i zorganizovat zájezd, který se všem líbí, všichni mají k dispozici rozsáhlý program, ve kterém si každý najde to svoje podle zájmu, ale i tělesného stavu. Všichni jsou spokojeni a celý rok se na společný pobyt vzpomíná.

Myslím si, že je to správné naplnění hesla „důchodci důchodcům, aby nikdo nebyl sám“.

(jsol)

TOTO MÍSTO je určeno pro dopisy našich čtenářů. Věcné diskusi nejsou stanoveny žádné mantinely. Psát nám můžete skutečně o všem. O tom, co vás pálí, co vás naopak potěšilo či co by měli vědět a co by mohlo být prospěšné i pro jiné čtenáře. Redakce DS si pouze vyhrazuje právo, příspěvky z prostorových důvodů krátiť. Nezařadíme pouze dopisy s urážlivým a vulgárním obsahem, všechny ostatní jsou vítány. Pište nám na adresu Doba seniorů, Nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3.

SOCIÁLNĚ POTŘEBNÍ KONTRA AVENUE

V současné ekonomické krizi bude nutno změnit celou řadu názorů a předpokladů. To nebude nic lehkého jak pro politiky, tak pro občany. Už se stává, že důchodce, pokud je sám, nezaplatí ze svého důchodu zvyšující se nájem, zdravotní náklady (zejména v lékárnách) a stravu.

Šance na výměnu doposud užívaného bytu (dříve dvěma osobami) je velmi omezená. Někdy se to podaří řešit příspěvkem na bydlení, což je ovšem náklad státu. Nebo přispěje rodina. Pochybuji, že je reálné počítat se zvýšením důchodů. Přestěhovat důchodce do rodiny dětí není většinou možné a ani vhodné.

Nedostatek malých a levných bytů je

Od konce letošního roku se má změnit povinná výbava automobilu, má ubýt rezerva a klíč na kola, naopak přibude papír pro sepsání pojistné události, tužka, reflexní barva a pásno, to aby si řidiči sepsali sami nehodu, protože PČR jezdí k nehodám nad 100 000 nebo k nehodám s účastí aut v držení třetí osoby.

Od března 2010 přestane jezdit záchranka k méně než dvěma zraněným, tak k povinné výbavě přibude anestetikum, převozní lůžko a resuscitační jednotka.

Od června 2010 přestane jezdit pohřební služba k tragickým nehodám o méně než 3 mrtvých a k povinné výbavě proto přibude lopata, krumpáč, 2x černý pytel se zipem, mramorová deska 2x1 m a 2x svíčka...

***

A teď rychle pro plíny! Povedenou momentku zaslal čtenář DS Zdeněk Frantál z Humpolce.

ZASMĚJTE SE S DS

Paní učitelka se ptá děti ve třídě, kdo si myslí, že je hloupý, ať se postaví. Postaví se Pepíček. „Pepíčku, ty si myslíš, že jsi hloupý?“ „Ne, jen jsem si stoupl, abyste nestála sama.“

***

Potká starší paní plačícího chlapečka. „Co se ti stalo?“ „Já jsem se ztratííí!“ „A svoji adresu znáš?“ „Ano, znám! Zdenda, tečka, Krupička, zavináč, centrum, tečka cezet.“

***

Jaký je rozdíl mezi mladým a starým myslivcem?

Mladý spí se zajíčkem a starý s bažantem!

***

Papež umřel a jde do nebe. Zafuká na bránu, vykukne sv. Petr a povídá: „Jméno?“ - „Svatý otec.“ Petr projede na terminálu databázi a říká: „Je mi líto, ale nikdo takový do nebe přijít nemá.“ - „Tak zkuste Jan Pavel II.“ - „Ne, ani ten tady není.“ - „Tak zkuste, ech... jo, už vím, Wojtyla, Karel.“ - „Ne, nikdo takový v počítači není, pane.“ Načež se papež rozčílí: „To snad není možné! Já si celý život odříkám, snažím se jít příkladem, stamilióny lidí dole na zemi mě uctívají, věří mi, a vy mě teď nechcete pustit do nebe? Jak si to představujete? Co to má znamenat?“ A Svatý Petr ukáže prstem: „Podívejte se támhle nahoru a usmějte se, je tam skrytá kamera.“

***

i pro sociálně slabé občany. O řešení se pokouší např. Úřad městské části Praha 10. Mám takový dojem, že ostatní městské správy to ani moc nezajímá. Spíše je zajímaví investoři nabízející výstavbu luxusních bytů, nebytových prostor, hotelů a případně nových budov pro městské úřady. Proč si nekoupit garsoniéra za takové 4 miliony? Pro takové projekty se vesele zpracovávají a schvalují územní plány. Jedním z velmi líbivých plánů rozvoje Prahy 3 je přestavba nákladového nádraží Žižkov. Než začne luxusní výstavba, na kterou v dohledné finanční situaci určitě nebudou peníze, o to jsem ochotná se vsadit, vše je nutno vybourat a začít stavět. Jako laik jsem si zběžně prohlédla budovu Českých drah, kde byly asi původně sklady... Budova by se podle mého názoru dala levně a rychle přebudovat na levné malometrážní byty. Ale to nejde! Podle schvalovaného (nebo už schváleného) územního plánu se musí zbourat, protože na jejím místě vznikne avenue, asi aby bylo kde korzovat. Myslím, že by stálo za to, nechat odborně posoudit, zda by bylo možno budovu využít a kolik by to mohlo stát. Vždyť avenue namalovaná na papíře by se mohla případně kousek posunout. Nebyla by pak sice přímo v ose Olšanské „avenue“, ale proti získání malometrážních bytů by to mohli i páni architekti a politici schválit. Když jsem tento názor konsultovala s důchodci v Praze 3 většina jich s tímto názorem souhlasila. Možná by se to mělo prodiskutovat na širší úrovni. Nenašla by se i nějaká možnost dotace z EU? I pro nějakého developera by to mohlo být teď v době krize zajímavé. Zisk by sice byl mnohem menší než při výstavbě luxusních bytů, ale v době finanční nouze je dobrý alespoň nějaký zisk pro přežití.

E. PLECHÁČOVÁ, Praha - Žižkov

Pozn. red.: Myšlenka je to zajímavá a jistě do diskuse, malometrážních bytů pro důchodce je skutečně málo. Je ale zajímavá i pro firmy, které už mají přiklepnuty z údajně nedostatkových veřejných financí mnohasetmilionové zakázky na megalomanskou přestavbu?

Anekdotami přispěli Gertruda Wellerová z Kroměříže, Jan Kozel z Příbrami, Jiří Koukol z Brna a Alena Rybová z Nového Jičína. Pokud znáte nějaký dobrý vtip, pošlete nám ho, rádi ho uveřejníme, ať se zasměji i ostatní. Znáte také nějakou povedenou anekdotu? Pošlete nám ji, ať se pobaví i další čtenáři DS.

KDO ZA TO MŮŽE?

Každým dnem na nás sdělovací prostředky chrlí, jak nám roste státní dluh a že na nic nejsou peníze. Přitom před listopadem 89 byla naše republika téměř bez dluhů. Začalo to Klausovou privatizací, při které zmizely hodnoty za miliardy a nikdo za to nebyl potrestán. Dnes nám nepatří skoro nic, vše je v rukou cizinců. Stali jsme se skladníky Evropy a gastarbeitry ve vlastní zemi. Zdravotnictví se dostává na velmi nízkou úroveň, špatně placení kvalifikovaní lékaři a sestry odcházejí do ciziny. Také zemědělství spěje do krachu, na polích se stává, živočišná výroba upadá. Školství ztrácí úroveň, vzdělanost se propadáme mezi podprůměrné státy, na vědu prý nejsou peníze. Bezpečnost občanů se zhoršuje, chybí tisíce policistů, kriminalita stoupá... Armáda spotřebovává prostředky, které rozhodně její úroveň nezlepší, miliony jdou do dopravy, ale pořád jezdíme se zpožděním a stále draž, mnohé komunikace jsou v katastrofálním stavu. Nikdo ale za nic nemůže, nikdo není za nic odpovědný. Přitom je to jasný důsledek předešlých vlád, především té Topolánkovy.

A přesto se najdou ti, kdo by je chtěli opět volit. Přitom i někteří politici pochopili, že lidi už je prokoukli a tak změnili opět kabát a budou prý dělat úplně novou politiku! Je to tedy i na nás. Každý má takovou vládu, jakou si zvolí a tudíž i zasluží. Můžeme si za tedy i my sami! Vzpamatujme se, konečně!

Pavel VÁVRA, Praha 6

BUDEME JEDNOTNÍ?

Patřím k těm, kteří nepřestávají zdůrazňovat jednotu seniorských organizací a kritizují zcela otevřeně politikaření, které se do těchto organizací bohužel někdy zavádí.

Podívejme se do Německa na BAGSO (viz rozhovor s pí. Ruth Brand – DS 8/2009). Je vidět, že i velmi různorodá seskupení dovedou při řešení seniorských problémů být jednotná – Bagso je nadstraničká organizace. Obdobně jsem se s tím setkal ve Skandinávii či Nizozemí. Proč by to nešlo u nás?? Úkolem našich debat u kulatých stolů proto bude přesvědčit všechny přítomné politiky, že seniorská politika u nás – tak jako v Evropě – musí být jednotná a to v zájmu seniorů a bez ohledu na to, zda je nebo není krize. Senioři nemohou doplácet na politické hrátky v sociální, zdravotní či bytové politice a také postoj politiků by měl být na společenské úrovni a neměli by

hovořit např. o přestárých občanech, či o obtížích se seniory. Přece i oni budou starší, ne?

Jednotni bychom měli být i v uznání Rady seniorů ČR jako naší vrcholové organizace. Mohu ujistit řadu snaživých a schopných funkcionářů, že nebylo snadné tuto organizaci založit a jen díky odborům a lidem, kteří vědí, jak důležitá jsou jednání s politickými stranami či vládou, k založení došlo. Věřte, že nám tuto organizaci závidí nejen na Slovensku, ale i v jiných zemích Evropy. Proto jednotně ke kulatým stolům s tím, že politické strany, které chtějí být v příštím parlamentu, by měly znát naše požadavky a ne my jejich. Z politických hrátek a slibů jsme již přece vyrostli a myslím, že jsme také důstojnými a zkušenými partnery a ne prosebníky.

Prof. Dr. Jan SOLICH,
člen Rady vlády pro seniory a
stárnutí populace

JEŠTĚ BRÝLE

V čísle 7 Doby seniorů se paní Spalová z Prahy ptala, kam s již nepotřebnými brýlemi. Pokud by jí je nevykoupili v bazaru, jak jí poradila redakce, jednou z dalších možností je, že je pošle na naši adresu. V naší farní charitě je přijímáme a odesíláme do misií. Nebo je může poslat přímo do Diakonie Broumov, Husova 319, 550 01 Broumov.

Zdeňka SCHNEIDEROVÁ,
Slavkov u Brna

CHTĚLI JSME TO?

Chtěl bych vzpomenout, jak jsme před dvaceti lety podepisovali petici „Několik vět“, netušíce, že to „praskne“ už jen za pár měsíců. Měli bychom se zamyslet nad tím, jestli se splnily naše naděje v lepší život, nebo jestli se o nás seniorech nerozhoduje „o nás bez nás“. Jak totiž sledují, veškerá snaha Rady seniorů ČR naráží na hradbu nových nomenklaturních pracovníků. A jejich šéfové, ministři nebo předsedové stran pláčou, že nemají z čeho dávat, ač jsou miliardové přebytky. Musí přece být na „porcování medvěda“ atd. atd.

Milan HAVELKA, Doksy

U dopisu Milana Havelky byla i tato kresba. Autor k ní připsal: Fotka je přes dvacet let stará, heslo však platí stále...

DROBNÁ INZERCE V DS

Nová pravidla drobné inzerce v DS znějí: zveřejnění všech nekomerčních inzerátů našich čtenářů je zcela zdarma, poplatek za poštovné 30 Kč se vybírá pouze u inzerátů se značkou, kde si inzerující přeje doručení došlých odpovědí poštou.

SEZNÁMENÍ

Ona hledá jeho - vdova 62 /164 plnoštíhlá, všestranných zájmů z Vysočiny postrádá charakterního a tolerantního kamaráda, přítele pro vše, co k životu patří, tel.: 777 195 105

Nemáte s kým vyrazit na výlety, dovolenou, na kolo, autem, na běžkách, na zahrádku? Popovídat si? Chybí Vám dobrá, všestranná, optimistická přítelkyně? Pak se mi ozvěte! Věk ani pohl. nerozhoduje. Jsem již v důchodu. Napiš nebo zavolej: 608 619 961, 604 805 599 - Jana z Frýdku-Místku

VZPOMÍNÁME

Po dlouhé a těžké nemoci zemřel 16. 7. 2009 ve věku 70 let na lůžku „své“ kliniky MUDr. Jan Táborský, CSc., bývalý primář II. chirurgické kliniky VFN a 1. LF UK v Praze 2, vynikající odborník, kardiochirurg, skvělý pedagog, lékař a přítel. Byl to lidský, skromný lékař, ochotný vždy každému pomoci. Poslední rozloučení s panem primářem MUDr. Janem Táborským, CSc. se konalo ve čtvrtek 23. července. Cest jeho památce! Bývalí spolužáci, kolegové a stále vděční pacienti na něho nezapomenou.

Originální Koňská Mast od Herbamedicus

Možnost “Dlouhodobého užívání”
(DÍKY PŘÍRODNÍM ÚČINNÝM LÁTKÁM)

KOŇSKÁ MAST je unikátní bylinný balzám s obsahem extraktů **25 BYLIN** a léčivých rostlin, které:

- účinně tlumí bolesti kloubů, namožených svalů a páteře
- zlepšují hybnost kloubů, páteře, vazů, šlach a svalstva
- podporují rekonvalescenci (zlomeniny, vykloubení)
- výrazně snižují pocit unavených a „těžkých nohou“
- zvyšují elasticitu a pružnost cévních stěn (křečové žíly)

Záleží nám na Vaší spokojenosti

Herbamedicus
HERBAMEDICUS

